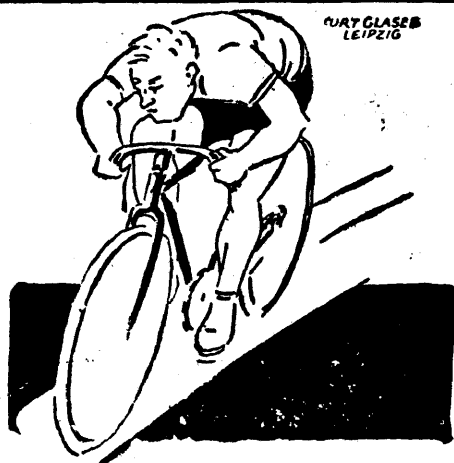

ESALU-

BOOG

Parim Inglis jalgratas

„Humber“

Suur valik ka teistest jalgratatest ja nende osadest. Hinnad odavad.

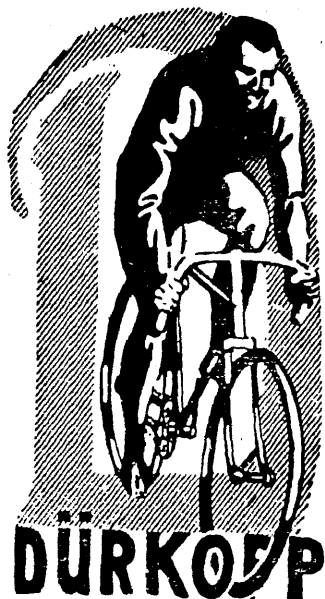
Järelmaksu võimalused.

Humber

Jalgratta, raadio, foto ja grammofoni spetsiaaläri

A S TORMOLEN & K O TOKO

Tallinnas, Harju tänav 37, kõnetraat 15-02.

DÜRKOPP

Maailmakuulsad

DÜRKOPP

jalgrattad, 1929 a. erimudel Eesti teedele.

ROOTSI suurima jalgrattatehase Nymans Verkstäder, Uppsala, kõrgeväärtuslikumad jalgrattad

Hermes
A-B. NYMANS VERKSTÄDER-UPPSALA

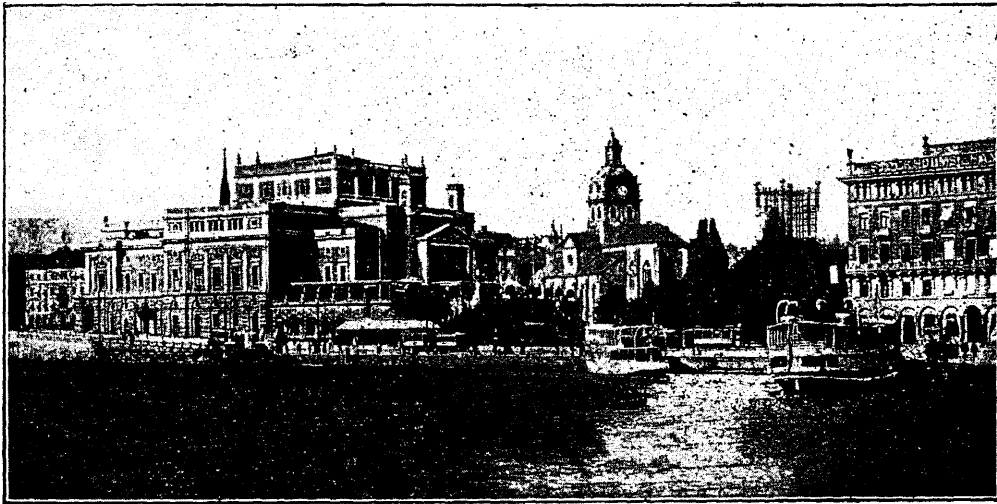
valmistatud parimast Rootsi terasest.

Ainuesindus
Eestis:

O-ü. SYSTEMA

Tallinn. Raekojaplats 5. Tel. 7-09.

JUULI 1929

Rootsi pealinna Stokholmi sadam.

Neeme valvur.

Fred Petton.
Novell.

I

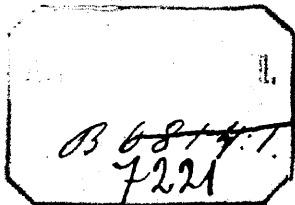
Too on esimene maru varajasel kevadel. Tuul, tõustes ulgu merelt, piitsutab löikavalt õhus. Teravaharjalised lained kohisevad vihaselt karil ning jõudes kivisele neemele killunevad kihisevaks vahuks. Rannikule tormavad lained loobivad kõrkjaisse merekõntsa, jättes kuivanud kulule hiilgama veepisaraid. Õhus heljub näljaste kajakate kaeblik kisa, kes sihitult liuglevad tormises tuules.

Üksik määnd neeme tipul näib muurduvat. Tormav tuulehiil rebib ta laiaoksalist latva ning igal uuel puhangul vabiseb ta krobeline tüvi.

Kivine neem tungib kiiluna merre. Mandrilt vaadatuna osutub ta hiig-

lase sõrmeks, mis sihituna ulgumerele näitab teed ning sihti randlasile, neeme elanikkele.

Too neem, ühinedes idas mandriga on olnud põliseks asupaigaks siia aegade kestel elama asunud rootslasile. Karm ja üksluine oli too neem, karmid ja sõnakehvad ta elanikudki. Aastate kestel oli sündinud põhjalik muutus nende hinges. Oli kustunud iga rõõmu ja helluse säde nende südameis, ning too oli varisenud mere rüppe. Kasvades alalises tuules ja tormis, võideldes vihase merega, olid nad muutunud kinniseiks ja vaikivaiks. Rõõmesid vähe, ent öeldu langes vasarana, tagasivõtmatult ja otsekõheselt. Vöö-

11.11.29

raid, kes harva sattusid kivisele neemele koheldi halvaks panuga. Mõni üksik, kes ilusamal aastaajal siia sattus, lahkus peagi siit. Vaigiti tusastena ta kõnelustele, ning nähes end soovimatu külalisena lahkus võõras viibimata neemelt, viies mandrile teadmise võõra-vaenulikkusest neemest ja sõnakehvist kalureist.

Nii oli kestnud aastakümneid. Oldi harjunud tolle eluga, ning võõra-vaenulikkus kandus traditsiooniliselt põlvest põlve. Päevast päeva, aastast teise võideldi raskustega, kannatades puudusi ning kaotades nii mõnegi vilunud tugeva kaluri mere mässavaisse voogesse.

Ent viimased aastad töid muudatusi nende kehva, huvivaesesse ellu. Mõõdunud sündmused riivasid randlasi valusalt. Hulk noori, tugevakehalisi, tuules ja tormis karastatuid oli siirdunud mandrile. Kisti eemale neid kodusest neemest, tööst ja harjumusist. Suruti pihku neile relvad ning saadetuna vaikivaist võõraist läksid nad tapalavale, siis kui loitis ilmakaardes tulekuma ning mürisesid kahurid. Aastate möödumisel ilmusid nii mõnedki tagasi, ent needki suuremalt vigastena, lõhutud liikme ja luiega. Suurem hulk, paremad pojad kogukonnast jäid ilmutamata. Ning too, et polnud nende paremad sitked käed, tugevturjad langenud igapäevase toidupüügil, polnud langenud mere rüppe, mida vihati, ent siiski jälle omamoodset armastati, täitis nende hinge tusa ja kibedusega. Ning õhtuti, päikese tulipunasel loojangul, seisis nii mõnigi kivisel neemel, pilk taandunud kaugusse, mälestades teda, kes langenud, lõhutud vaenlase relvast.

Ent need, kes pöördusid tagasi neemele, löid uusi mõtteid ja võõrsil omandatud vaateid. Asusid tegudele, mis vanemaile randlasile tundusid võõrainana, nende harjumusi riivavana. Ent kõigest hoolimata löi õitsengule salakaitsemine, vedu ulgumerelt neemele, kust valgus see pikapeale mandrile. Too oli hädaoht, millesse end heideti, kus valiti tormisemad ööd sõiduks ulgumerele. Ent see tasus. Kehvil randlasil, kel varemalt mõni paigatud võrk ja tõrvatud vene varandused olid, siginesid nüüd uued, moodsad püügiiristad ja mootorvened. Lagune-

nud kaluri ütt ununes, tõusid uued, vahedaist kirveist tahutuna uued elamud. Nähes toda varanduslist tõusu, löid tagasihoidlikumadki nende kilda. Palavik vallutas neid kõiki ühesuguse tagajärjega. Ning viimasist, kes asus nende kilda, oli Bertil Vagerström, kogukonna vanem ja ausamaid, õiglasemaid mehi luitunud, kivisel neemel.

Bertil Vagerströmi juuretulekuga laienes nende ühine ettevõte. Ning Vagerströmi mootorvene, kogukonna kiiremaid, suuremaid mootorvenesid asus uue kohuse täitmisele.

Hilisel suvel ilmusid võõrad töölised neemele. Vedasid mandrile palke, püstitasid poste ning neeme tipule alustati maja ehitust. Randlasile näis kõik too võimatuks. Jälgisid rahutuil pilgel võõraste tegevust, ja et vaigistada uudishimu, eemaldada hinges pesitsevaid aimdusi, alustasid jultu töölistega. Tumedad, kartlikud aimdused leidsid kinnitust. Postidele kinnitati traat ning neeme tipul asuvasse majja pidi asuma rannavalve-punkt. Kui kuulnud uudis Bertil Vagerströmini ulatus, tõmbusid ta käed rusikaisse, näole ilmus pilkav muie ning ta sõnas kõnelejaile:

„Valvur!? Tulgu ta, küllap temastki pea vabaneme!“

Siis, sügisel, esimeste pimedate ööde saabumisel asus neeme tipule ehitatud majja rannavalvur Rein Jalak.

II

Kogukonna koosolek Bertil Vagerströmi majas oli lõpul. Arutati küsimusi, mis tõusnud esile viimaseil päevil ning olid seotud rannavalvuri neemele tulekuga.

Harvemaks olid jäänud nende sõidud ulgumerele. Ei usaldatud sõita, kartes tagasitulekul sattuda ringiluu-siva rannavalvuri kütüsi. Veel polnud avalik vaen puhkenud, ent see hõõgus hoogsalt peidetuna.

Rannavalvur neemele ilmutades oli mõnda neist kõnetanud, ent saades hammustavaid, pilkavaid, pool norivaid vastuseid, loobus kõnetamisest. Oli astunud ühe kui teise majja küsides, tahtes osta toitu, end isegi pakkunud Kusta Ploomgrunile kostiliseks. Saades põlgava vastuse, oli veidi kohmetanud, lahkudes oli pilkav muie mänginud ta

suunurgis. Käis sageli limnas, tõi sealt kõik vajaoleva ja katsus eemale hoiduda tülinorijaist, alati pilkavaist randlasist.

Kogukonna mehed, kokku kutsutud vanemaist, vaikisid tusastena. Igakülg- sed arutused, kõik kaalutud võimalused leidsid kõikjal takistusena rannavalvuri Rein Jalaka. Möödusid kasutult pimedad tormised ööd. Saagi vähenemine merest tõi randlasile uusi muresid ja pettumusi. Sageli pöördusid tühjad vened ühes pettunud kaluriga rannale. Jalak, istudes kivil, nägi nende tusaseid silmi, kuulis mõnitavaid sõnu. Siis tõusis, et eemalduda, tundes nende tusaseid pilke oma turjal, kuulates hirvitavat naeru.

Läks vahimajja, ent sealgi ei püsinud paigal, tundis aega venimas teosammul, ning too mitte midagi teotsemine tundus piinavana. Nähes randlasi kadumas, väljus uuesti. Viskas püssi õlale, jalutas piki kivist neeme, komistades luutes ja küngastel. Väsidus istus kivil, kuulates laine tasast lak- satust kivil, tasast sahinat neeme sõ- merliival.

Noil üksikuil, igavail tunnel vajusid Jalaka mõtted minevikku. Ent sealki ei leidnud, millega end lohutada, mil- lega end lõbustada — lagedal vaenu- lisel neemel.

Kuhu küünis mälestus, ei leidnud ta sealt ühtegi helgemat päeva, ühtegi juhtumit, mis oleks erinenud enneolu- nuist. Sugulasteta, sõpradeta olid möö- danud aastad. Vanemaist, noist mäle- tas vaid isa, oli järgi vaid tume, alati valus ja värisev aimdus. Ning isagi oli aegsalt varisenud, jättes teda pois- kesena maailma. Rõõmu oli too noorus. Rõõmu too leib, mida pures väsinud suuga

ja tööst vaevatud kontega. Äärmiselt üksiolek, võõraste üleolek, maadlus tööga ja eluraskused surusid rusuvalt ta hinge. Ju noorena, puhkepäivil, kui väsimus vähegi seda võimaldas, ar- mastas luusida metsas. Väsidus vis- kas pehmele murule, sulgedes silmad, avakõrvu kuulates metsa kohinat. Siin leidis endale sõbra, siin võis unis- tada, võis mõttes rännata kaugele, kartmata, et unistusilm puruneks mõne mõnitava sõna langemisel. Ning kohi- ses too laas, kus kasvas noorena. Ta kohin oli paitav ja hellitav vagusail päivil. Ju helist tundis, eraldas üksi- kute salude kohina. Teadis mil kohiseb kasesalu, mil lipendavad värisevad, hõbedased haavalehed. Olles need lõpetanud, algasid sügavat kohinat mus- tavad kuused. Nende kohin oli lõpp- akordiks metsa suvisele meloodiale. Ent tuuliste, tormiste ilmadega õigas põline laas. Rabeles kükkestatud murr- jana. Kuulatas kiunuvat heli kasesal- vus, vinget trullit mis rebis värisevaid haavalehti ja sügavalt, vahusalt hoiga- vaid, rabelevaid kuuske.

Istus mättal, süvenenud keerlevaisse mõttisse. Armastas toda laant, oma- pärast ja täis salapäraseid igatsusi ja hääli. Ning see oli ka ainuke, kellele liikus ta rahutus rinnas hellem tunne. Eelistas metsa vaikust, lebamist murul ja matkamist metsa looklevail jalgteil. Ta oli üksildane ja üksluine, ent ei osanud otsida ega leidnudki kaaslast, sõpra, kellega oleks veetnud vabu hetki. Tundis olevat enda teiste hulgast liigsena; kohmetas, tundes viibivat kel- legi pilgu enesel.

Vast süis tundis erutust, kui pidi lahkuma kodusest laanest, siirdudes vaenuväljale. Siis liikus midagi valu-

Riidevärvimise vabrik ja keemiline pesemiskoda

R. Natus, Viljandis

Vabrik värvib ehk puhastab odavalt kõikisugu kantud riideid tervelt ehk lahtiharutatult.

Tööd võetakse vastu:

Tallinnas, Tartus, Paides, Pärnus ja teistes linnades ja maal.

sat, enneolematut hinges. Viimasel õhtul, läks veel metsa, silistas hellitava käega kuuse krobelist koort, silmitses hellusega kaskede valendavaid tüvesid. Lahkudes seisatas, lastes pilgul libiseda sinna, kus taevapiiril mustendas laas.

Olles võõrsil, kuulis ikkagi koduse laane kohinat. Võrdles asjatundjana võõra metsa helisid kodusega, ent pettus. Need polnud need, millega oli harjunud, mida oli kuulnud aastaid.

Suhtus ükskõiksusega varitsevasse hädaohtu. Hoolimatusega, milliseiga harjunud poisikesena, kannatas nälga ja sõjaraskusi. Silmitses osavõtmatu pilgel langevaid kaaslast, ning purustatud inimkehade oiged möödusid tast kuulmatult. Ent siis värises, nähes langemas mürsku metsasalule. Oigas valusalt, nähes langemas metsahiiglast, purustatud juurte ja murtud latvadega. Tundis tõusvat kartust südames, mis paisus meeletuks vihaks, mõeldes kodusele laanele, tolele ehk valmib sellele sarnane saatus, saades purustatud kuulest ja lõhutud vinguvaist kranaadest.

Sõja möödumisel sai koha piirivalves ning määrati kivisele neemele valvuriks. Vihkas toda kivist, lagedat neeme tundes igatsust lõõtsuvale metsale ja sametpehmele murule. Vihkas toda luitunud nõtme ja kuivanud rohukulu. Vihkas samuti noid tusaseid, alati teda luuravaid randlasi. Mõttesse tungis ikka kindlamana tahe saada ümberpaigutust, ja seda mitte saades lahkuda üldse teenistusest, siirduda kodukülla, ligemale sünnipaigale ja põlisele, kohisevale laanele. Üksikuil õhtutunneil, silmitsedes päikesepuna virvendusi rahutu mere pinnal, surus põse üksiku männi tüvele, ning krobeline, tugev käsi silistas hellalt, paitavalt kidurat, oksalist tüve.

III

Linnast tulekul kohtab Jalak noort tüdrukut üksildasel, liivasel nõmmele. See on kogukonna vanema tütar Karin. Tüdruk tuleb rannast, võrk ripneb õlal, saledad puusad kiiguvad kergel kõnnakul, ja nõrk tuul mängib valkjais, käharais juukseis. Nähes liginevat rannavalvurit, seisatab Karin hetkeks. Ent Jalak möödub pealumatult, vaevalt saates talle vilksatava pilgu.

Vargsi silmitseb Karin eemalduvat kogu. Ärvustav pilk libiseb üle saleda kogu, lõppedes säärsaabastel. Vaevalt märgatavalt liiguvad Karina huuled, ent süis kohendab ta võrku õlal, jätkates teed. Jõudes koju, langetab võrgu rõduesisele pingile ning kätt päikese kaitseks silmile tõstes, sihhib pilgu suunas, kuhu kadus Jalak.

„Karin!“ hüüe kostab toast.

Karin astub rõdule, võtab jalast kõvad juhtnahast kingad, astub elutappa, saates küsiva pilgu isale — kogukonna vanemale.

„Nägid teda?“ Bertil Vagertrömi hääl kõlab tusaselt ning pilk libiseb luitunud neemele.

„Keda?“ Karin tuskleb, kui ei mõistaks ta esitatud küsimust.

„Seda sealt,“ ja Vagerströmi käsi osutab neeme tipule.

„Nägin,“ ning Karin tõsineb.

„Kõnetasid teda?“

„Ei, isa!“ Karin tahaks lõpetada seda usutavat küsimust. Huuled tõmblevad ning sinna tekib morn kurd.

„Miks siis?“ Vagerström saadab uuriva pilgu tütrele.

„Ei tahtnud, ei meeldi mulle teie kavatsus ja see on kõik!“

„Karin, tüdruk!“ too hüüe muriseb toa nurgis, pannes õhu värisema. Põrand naksab Vagerströmi jalge all. Karin sulleb silmad. Valdab teda samane hirm, mida tundis lapsena, kui olles teinud vallatusi ning nende avalikuks tulekul kuulis toda ähvardavat, murisevat hüüdu. Süis oli end peitnud toa nurka, surudes käed näole, jäädes liikumatult lebama, kuni tuli ema, kes kuivatas pisarad ning kelle sülest leiti kaitset isa ähvardusile. Kui oleks nüüdki keegi, kellelt võiks otsida kaitset, kes aitaks kõrvaldada toda ähvardust, mis praegugi veel kõmiseb kõrvus.

Värin läbib Karin, avades silmad kohtab ta isa vihast pilku.

„Isa!“ Karina hääles heliseb palve.

„Vait! Tee seda mis sind kätakse!“

See on kui valusa roosa löök, mis langeb Karinale. Lõhub ta hinge hellamais nurges, pannes südame värisema, tekitades ajus piinavat valu. Tahaks eemalduda, ent jalad tinana püsivad põrandal. Laused kukuvad aralt, katkendliselt.

„Isa, milleks on seda vaja, ma ei taha, ei taha!“

„Sa ei taha, hea, siis sunnime sind selleks!“

„Sunnite? Kes? Karin sirgub. Lööb lõkkele vana randlaste veri, mille pärinud emalt, vanalt Toomkvistilt. Siimis leegitseb tulukene, näkku valgub puna.“

„Kes? mõnitab Vagerström, „mina ja lens Lönngreen!“

„Tema — lens!“

„Ka tema, seda nõuavad meie kui ka sinu kasud.“

„Minu kasud?“ ning Karina hingele langeb tume aimdus.

„Just sinu, sest peatselt abiellud Jensiga, ja selleks läheb tal vaja raha!“

„Isa olen sulle alati öelnud, et ei abiellu Jensiga, mitte kunagi, kuuled sa! Sellele sundusele tahad nüüd veel lisada teise, mis palju alatum ja vastikum. Petta valvurit rannast, kui tulete ulgumerelt. Seda ei tee ma kunagi, kuuled sa, Bertil Vagerström, mitte kunagi. . .“

Karin katkestab vaadates hirmunult isa moonutatud näojooni. Siis katkeb midagi Vagerstromi rinnus, see on kui oie, kähisev ja kare. Siis tõuseb rusik, ning hoohest tabatuna langeb Karin põlvili, tõmmates enda küüru, peites nägu kätega, lastes pisarail voolata, mis veerevad suunurkadesse, kihelevad nahal.

IV

Imelik kergus valdab Jalakat. On lõpuks leidnud selle, kellest on pidanud loobuma elukestel. Osavõtliku hinge ning armastava südame. Naeratus valgub ta huulile mõeldes sellele, et omab Karin Vagerströmi armastuse — kogukonna vanema tütre lugupidamise, ning selle suudlus veel praegu põleb ta huulil.

Jalak võtab mütsi peast. Niiske tuul jahutab ärevaid meeli, sasides tumedais juukseis. Sammudes pimedal ööl neeme kitsal jalgteel, ei taha ta mõelda kõigele sündinule. On rahul, võrratult rõõmus praeguse seisukorraga, ning kardab, et sügavamale laskumine, üksikasjaline sündinu uuesti juurdlemine võiks tuua esile vast mõningaid üksikasju mis võivad muret sünnitada praegusele olukorrale. Jalak kiirendab samme, lõotsuv tuul toob vihmapiisku, ning peagi langevad jämedad, tihedad piisad.

Jalak seisatab, talle näib kui oleks viikatanud rannal tulukene, tuul nagu oleks kannud temani jutukõminat. Ent siis valitseb endiselt vaikus ja pimedus.

Tumedad kogud liiguvad nõmmel, Jalak puurib pilgu pimedusse, katsudes selgusele jõuda, ent asjata. Tuul lõotsub, meri kohiseb kivisel rannikul ja vihm langeb kuivanud nõmmele.

Jõudes vahimajja viskab Jalak end süngi. Tahaks liikumatult lebada. Vaikuses olla üksi enesega, mõelda õnnele ja Karinale. Tõusvad kahtlused katsub lämmatada, end rahustades äreva meele ja eksimusega. Toakene vahimajas tundub kitsana, Jalak tunneb, et ei suuda rahuneda toa umbses õhus. Võtab püssi, väljub, seab sammud rannale, kus seisavad kalurite vened.

Sügavamal, väikese lahe sopis kiiguvad mootorvened. Jalak tunneb neid kõiki. Suurim neist, masti ja pisikese kajutiga on kogukonna vanema oma. Jalak möödub paatidest, keerab neeme tipule, kus kasvab üksik mänd. Rannakul jõuab ta kogukonna vanema maja piiridesse, möödub eluhoonest, ent siis seisatab. Kostavad hääled, ja pimeduses liiguvad tumedad kogud. Mõne üksiku sõna seletab Jalak. Saab aru, et valmistatakse mandrisõiduks. Kuuleb hobuse puristamist ning imestab sarnast hilist sõitu. Siis tõuseb küsimus, milleks sõita hobusega, tee üle lahe palju lühem ja vene kiirem hobusest. Siis veerevad vankrid. Jalak seletab pimeduses kahte küürutatavat kogu, mis peagi kaovad öisesse pimedusse.

Jalak seisatab oodates, ent nähes kõik jällegi vaiksena, laskub nõmmele, sammudes vahimajakese poole.

Jõudes majja valdab teda eriline

Imestamisväärt odavasti, kergesti ja puhtaks pesete oma pesu pesupulbriga

LUMIVALG

ühes sellega pikendate ka pesu vastupidavust, samuti söögi- ja kööginõud ning mustad ja rasvased käd saavad imestamisväärt kergesti puhtaks.

Nõudke igalpool.

Pealadu: Tallinn, S. Pärnu mnt. 48.

ärevus: uks, mille enne kinni pannud, on avatud.

„Tul!“ mõtleb Jalak ust sulgedes, ent siis peatub. Kostavad, toast tasased, hällivad sammud ja riiete kahin. „Sina... Karin!“ Jalak seisab helke liikumatult.

„Mina, Rein!“ Ja Jalak tunneb käe kobamist õlal.

Karin surub end talle ligi, pimeduses ei näe Jalak ta nägu, ent olukord, et Karin siin, toob esile ärevaid mõtteid.

Karin väriseb, Jalak toetab teda, seades tooli ta lähedusse. Rõhuvas vaikuses piinavad mõtted Jalaka aju. Tõusevad tuhanded mõtted; killunevad, ajavad vere tuikama soomis, esitades küsimusi, mida ei suuda ta lahendada.

Valitsevas vaikuses kõlab Karina tegasihoidmatu nutt. Pisarad langevad Jalaka käele, ning ta tunneb kuis tõmblevad Karina õlad.

„Karin... Karin!“ Mis on juhtunud? Kõnele, ma palun, selgita, mis piinab sind!“ Jalaka hääel kõlab endalegi võõrana, tunneb, et see pole see, mida tahaks väljendada, millega vaigistada tormavaid mõtteid kumisevas peas.

„Rein, ... andesta! Ent ei suuda välja kannatada teda kõike. Andesta mulle meie armastuse nimel, et olen sind petnud. Tahan kõik sulle kõnelda, ütled vaid, et andestad.“

Kogu Karina hinge salajasemad soovid, kartused ja lootused peituvad selles väljenduses. Rõhuvas vaikuses ootab ta Reinu vastust, haarates ta käe, surudes selle tuikavale otsmikule.

„Petnud... mind?“ Jalak ei usu, ei usu kuuldut iga enda küsimust. On mingisugune pimedus hinges, mis lasub raske liikuna mõistusel. On kaos, millesse kaob kõik oluline, jättes asu vaid tühjusele, petetud hinge rusedele.

„Petsin sind, ma Rein, ent enam ei suuda seda teha Meelitasin sind, teiste ülesandel ja sundusel. Meelitasin sind eemale rannast, kui õfid tulemas nad keelatud kaubaga ulgumerelt. Armastan sind, Rein, usu mind, ja ei suuda enam kõike seda kannatada. Andesta... andesta...!“

Rein tunneb kätt värisemas oma peos. Näeb silmi hiilgamas veekirmas, nii lähedal, lähedal, ent siiski kaugel. Nende vahel asuvad petetud südamed

rusud, varisenud lootused ja unelm õnnest ja rahust. On olnud see kõik ilmsi, kestnud see päivi, aastaid või vaid mõningaid hetki, seda ei suuda ta mõista. Väriseb midagi hinges, sama mässates, lämmatades kõneluse, hinge pakitseva hällitsuse.

Kusagilt kaugelt, mõõtmata ruumist näib jõudvat temani tasase sõsinana: „andesta... andesta...!“

V.

Jalak katsub asjata maha suruda tõusvat ärevust. See on samane, mis valdas teda sõja esimesil päevil. Ähvardav hädaoht ja teadmatus. Lebedes pimedal ööl peidetuna kivi varju, katsub ta rahuneda. Silmad valutavad alalisest pingutusest, väiksem heli kivisel neemel sunnib haarama relva, surudes püssipära sõrmede tuimenemiseni. Tõuseb kartus hinge, mis ähvardab kõik tolle ettevalmistuse, kõik kavaluse tühistada. Ent siis rahuneb, olles kindel eneses ja Karinas, uskudes teda ja ta teadet, et on täna tulemas ulgumerelt mootorvene keelatud kauba ja selle toojatega. Bertel Vagerströmi ja Jans Lönngreeniga.

Värin läbib teda, mõeldes Karina jutustusele, mõeldes ta kannatusile ja hingeipiinale. Tundis põlevat viha noile tusaseile vaikivale metsalisile. Noile kahele, keda luuras, peidetuna kivi varju. Ootas, hinges ärevus nende saabumisest. Tahtis tabada neid mõlemaid, ning to, mis sundis teda sellisele valvelolekule, polnud loodetav tasu, vaid iga mõte, iga värisev libe ta ärevas ajus oli kiindunud Karinale ning tema vabastamisele piinajaist.

Tasane surin kohisevalt merelt teritas Jalaka tähelepanu. Veri vedlas kiirelt soomis, vasardades meelikohis ning ta seadis end trüppele, randlaste saabudes.

Sumbutatud kõnelus ja turnedad kogud liikusid rannal. Jalakale näis olevat ootus igavikuna. Küürus kogud hingesid, astudes nõmmel looklevale jägtoele, mille veerel, kivist varjatuna küürutas Jalak.

„Seisa!“

Jalak kargas kivi varjult, tõstis ähvardavalt relva.

„Siis välkas pimedus es tulukene, ja pauk kõmises neemel.“

Midagi teravat puuris Jalaka rindu, pannes kõikuma tugeva kogu. Nõrkus vallutas teda, ning pilk tumenes. Astudes sammu, vaaruva ja eba-kindla, näis langevat mustavasse ku-

ristikku. Silmile langes uduloor, ning laod pikkade ripsmetega värisesid. Nõrgestav soojus valgus rinnust, samast millesse puuris terav valu, ja valgus üle tuikleva valus tõmbleva kogu. . .

Suveöö unenägu.

Herman Bang'i järele.

Oli kesksuvi, aga sadas nii jämedasti, et vihm pritsis kõrgele üles tee liiva.

Ma seisin uksehoidjaga Kopenhaageni juures oleva võõrastemaja „Marie-rõõmu“ eesruumis.

„Noh“, arvas uksehoidja, „täna ei tarvitse me küll oodata võõraid. Hea, et võõrastemaja on kaunis täis.“

Ta ütles viimased sõnad tooniga, nagu oleks talle tööpoolest täitsa üks tapuha, kas reisijad lähevad või tulevad, kas võõrastemaja korrad seisavad tühjad või on inimesi täis.

Uksehoidja oli paljukogenud mees, kes oma elu veetis sellega, et sügisel asus Nizzasse ja Hotel des Princes'is istus uksehoidja ja varakevadel võitis kursi põhja, et laheäärses supeluskohas võtta istet samasugusel toolil.

Neil sõitutel ja neil toolidel oli ta näinud palju inimesi, palju asju ja palju kummalist. Ja kuna ta oli tark mees, olid lõppeks ta suunurgad tõmbunud tublisti allapoole ja ta silmad prillide taga omandanud pilgu, mis näis väljendavat kaastunnet inimeskonna mitmekesisuse vastu. Ta ei hinnanud

Tahate Teie oma raha paigutada kindlasse kohta, siis ostke

Luther'i mööblit!

Meie mööbli ostmine ei ole mitte kulu, vaid sisseseadesse paigutatud kapital, sest Teie ei omanda mitte hooaja artikleid, vaid asju, mida Teie oma eluaeg tarvitate ja mis Teile kestvalt rõõmu valmistavad. Maitserikkalt ja mugavalt sisseseatud kodu on kultuurilise edu tunnusmärk.

Meie mööbel erineb kõrgeväärtusliku töö ja materjali headuse poolest.

A-S. A. M. Luther

Müügikoht Tallinnas: Vana Posti t. nr. 9. Kõnetraaf 6-16.

ainult kohvreid, vaid ka nende omannikke ja ta ei kohelnud, reisijaid jootrahade, vaid isesuguse salajase ja võib olla moraalse mõõdupuu järele.

Nägime hotellivankrit lähenevat mööda alleed ja uksehoidja oli juba ümber pöörnud, et minna tagasi oma looshi, kui ma hüüdsin:

„Uksehoidja, tuli siiski keegi!“

Ja me nägime mõlemad noort paari, kes arglikult istusid tõlla katte all, üks-teise lähedal, nagu kaks linnukest pesas.

Ülal kutsaripuki ees oli väike, ah, üsna väike kohver.

Nad astusid tõllast välja.

Härra oli suur, sale, tumedasilmaline, vihmamantlis. Daam oli väike, kõhn, musliinkleidis, mantlita, armsa argliku näokesega.

Härra küsis:

„Kas võime saada toa?“

„Küll, küll,“ vastas uksehoidja.

„Üheks ööks?“ küsis ta tasa, kuna ta pilk libises üle eesruumi kullatud trepikäsi puude.

„Hääküll,“ vastas uksehoidja.

„Aga ülal,“ ütles härra.

„Hääküll,“ vastas uksehoidja.

„Päris ülal,“ ütles daam ja ei julgenud argusest vaadata paremale ega vasakule.

„Hääküll,“ ütles uksehoidja.

Jooksupoisid kuldnoõpidega sinistes kuubedes, sulased siniste vestidega ja punaste triipudega kuubedega ja kelderid mustades frakkides kuldnumbritega varukail — kõik olid voolanud kokku. Mõlemad kõhklesid veel ja heitsid pika pilgu tumepunasele vaibale. Siis ütles härra, nagu mees, kes on otsustanud:

„Ja mis maksab tuba — — — üheks ööks?“

„Kuus krooni,“ vastas uksehoidja.

„Kuus krooni,“ kordas härra ja avas laialt suu, kuna tukse käis läbi vihmakuue.

„Seda küll,“ vastas uksehoidja, kes neid vaatles onu sõbralikkude silmadega.

Härra kõhkles silmapilgu.

Väike daam aga ütles üsna tasa paluval toonil:

„Friedrich, jäägem. Siin on nii ilus.“

„Noh, olgu. Me jääme.“

Ja väike kohver viidi üles mööda laiu ja kuninglikke treppe, kuna mõle-

mad järgnesid käsikäes. Nad läksid nii ilusasti taktis mööda viinpunaseid vaipu. Uksehoidja, kes ikka veel sama pilguga vaatas oma näpitsprillide takka, ütles:

„Pulmareislased.“

Ja kui võõrastemaja raamat toodi alla, nägin ma, et need olid ülemkooliõpetaja ja tema naine.

Ma istusin samas korvtoolis eesruumis, kui noorpaar trepist alla tuli. Daam oli võtnud ümber hõlmiku, sellase tagasihoidliku riide, nagu poeneiud armastavad kanda, kui nad hommikul jooksevad teenistuskotta. Sadas vahetpidamata. Nad seisid ja vaatasid vihma valamist. Siis ütles daam, kuna ta end kõvasti surus mehe vastu:

„Mingem siiski. Hamleti hauda peame ometi nägema. Ja Friedrich — ta vaatas särasilmil mehe otsa — „sellest pole midagi, et sajab.“

Ja nad läksid, teineteise lähedal, üle vihmavarju all läbi jämeda vihma — Hamleti, Taani prints, hauajuure. Uksehoidja vaatas neile järele.

„Miks panna neid piinlikku seisukorda ja neile öelda, et nad võiksid saada tõlla?“ pomises ta endamisi.

Aga ka mina läksin välja vihma kätte, teist teed mööda kivirünka juure, mida nimetatakse Hamleti hauaks. Paar oli juba pärale jõudnud. Nad seisid oma vihmavarju all ja vaatlesid märgi kive:

„Kui ilus see on!“ ütles naine.

Ja veel kauaks jäid nad seisma, kuna kõik puud nõretasid vihmast, ja vaatasid kividele ja mõtlesid muinasloole armastusest, muinasloole prints Hamletist ja Poloniuse tütrest.

Siis läksin ma koju. Aga kogu päeva nägin ma, niipea kui tõstsin pea oma töölt, kaht inimest vihmavarju all rändavat vihma käes läbi pikkade alleede. Need olid ülemkooliõpetaja ja tema naine. Ja igakord, kui ma neid nägin, soovisin ma — on juba kord silmapilke, mil inimesed muutuvad sentimentaalseks — et armas jumal laseks ometi paar tundigi paista kauem oma päikest, ainult nende kahe inimese pärast. Ja tööpoolest: lakkas sadamast. Tund aega oli park päikesepaistes, ja kõik vihmast rasked lehed virvendasid. Ja merel oli niisugune sina, nagu me seda muidu saame näha ainult unenägudes.

Äkki nägin ma oma rõdul seistes väikest ülemkooliõpetaja naist üle muruplatsi märja rohu minevat Ofelia allika juure. Ta saavutas sihi ja hüüdis (ta seisis säääl, kleit üles tõstetud; küll olid tal veetlevad jalakesed):

„Friedrich, Friedrich!“

Ta mees tuli talle järele ja koos vaatasid nad Ofelia allikat, mida supelplatse juhatus laskis pühapäiviti pursata. Aga teineteise najale toetudes vaatasid nad õnnelikult üle allika, mõtlesid ilusale muinasloole, loole armastusest.

Kui tuli lõunaeg, istusid nad üksikus nurgas, mida pooleldi varjasid kuld-punased eesriided, väikese lilledega ehitud laua ääres. Nad olid endile tellinud pudeli punast veini. Nad sõid pikkamisi, löid klaase kokku, sõid jälle — kõiki sündis aeglaselt ja viivitades, nagu kardaksid nad, et ilus muinasjutt jõuab lõpule liig pea.

Aga mina, kes ma tundsin väikese muusikakapelli juhti, läksin tema juure ja palusin teda, et ta mängiks „Armururma“ „Tristan ja Isolde“st“.

„Taevas hoia,“ ütles kapellmeister, „Vagnerit ei mängita ometi lõunamuusikaks!“ Aga ma jäin oma soovile kindlaks. „Tehke seda siiski, ei või kunagi teada, keda see rõõmustab.“ Ja ma läksin; aga kapellmeister narritas mind: varsti pärast seda kõlasid läbi saali „Suveöö unenäo“ pulmamarsi helid.

Läbi söögisaali klaasseina vaatlesin ma mõlemaid. Nad naeratasid ja nende silmad puhkasid teineteise omades. Ja kui mees tõstis klaasi, pillas naine natuke veini maha — nii värises ta käsi. Aga ümberringi mattis taldrikute kõlin, kleitide kahin ja ükskõiksete inimeste ükskõikne jutlemine pulmamarsi he-

lid, pulmamarsi, mida inimestehulk ei tunnud või oli unustanud.

Noor naine oli klaasi asetanud lauale. Säravail silmil vaatas ta üksisilmi kaugusse, kuna ikka veel kõlas pulmamars, ilus laul armastusest. Kuni ta viimaks kummardus lillevaasi üle, võttis ilusa õie ja pani selle härra ülemkooliõpetajale nööpauku. . .

Väljas sadas jälle. Võis vaevalt näha halli uttu kaetud Rootsi randa. Öhtul olid puisteed päris tühjad. Ainult kaks seisid vihma käes ja vaatasid säravail silmil Helsingborgi poole. Siis läksid ka nemad majja.

Ülemkooliõpetaja ja ta naine astusid eesruumi, kus daamid siidkleitides viitsid korvtoolides aigutades aega, kuna säravad lambid ja palmid ja muusikahelid näisid veelgi suurendavat nende tühimust, ja härrad puhusid õhku oma unistest paberrossidest aeglasi suitsupilvi.

Ülemkooliõpetaja naine aga ütles tasa:

„Friedrich, küll on siin ilus.“

Ja veel tasemini sosistas ta:

„Täna.“

Järgmisel hommikul, kui tõin oma posti, sõitis just võõrastemaja tõld ukse ette. Sadas jälle. Sulane viis ühe kohvri alla. Tema järel tulid ülemkooliõpetaja ja ta naine. Uksehoidjat polnud kuskil näha. Noored inimesed istusid tõlda ja sõitsid minema. Kui nad ära olid, tuli uksehoidja nähtavale. Ta vaatas tõllale järele.

„Jumal teab, millisesse tühjusse nad nüüd lähevad,“ ütles ta.

„Jah,“ vastasin ma ja vaatasin välja vihma.

„Kes teab.“

„Ja kohe selle peale ütles uksehoidja:

„Tja, iga unenägu on türiku!“

Õhukindel ja nägus on

AIVAZ & Ko.

ahju uks

Dämon - nahavärv

on kõige parem värv kingade ja teiste nahkasjade värvimiseks. Saadaval kõigis värvi- ja jalanõudekauplustes Eestis.

En gros müük ja ladu:

Nikolai Lorenz

Tallinn, Kullasepa t. 10.

Kui oleme avalikud . . .

Kolmeaastase abielu kestel oli see nende esimene kokkupõrge.

Ilusas väikses võõrastetoas, kus õhtuid mugavalt veedeti, suitsetas Robert sigarit, kuna Asta teed valas, ning sealjuures kõneldi endi päevastest üleelamustest.

„ . . . siis käisin veel proua Kaariku juures ja lõpuks jõin Senta juures kohvi“.

„Ja see on kõik?“

Asta pöörates omad ilusad, selged silmad mehele, vastas:

„Aga muidugi“.

Mees silmitses naist uurivalt.

„Minu armas, väikene Asta, miks ei kõnele sa mulle tõtt? Kas ei sõitnud sa Vahtriku kaubamajja? Eks ole? Milleks siis seda varjad? Juhtusin sealt mööduma ja nägin, kuidas sa autojuhile maksid ja poodi astusid. Mul puudus aga aeg sulle järele tulemiseks . . .“ Robert vaikis hetkeks. „Nüüd sea end minu seisukohta,“ jatkas ta, „ja ütle siis, mida pean ma sinust nüümoodi

arvama? Miks sa ei rääkinud mulle oma käigust Vahtriku juurde? Mida sa tegid seal?“

Kohtunikuna usutles Robert Astat. Viimane punastas ja ta näol tõmblesid valusad jooned.

„Robert, sa ei tohi minuga riielda. Ma kaotasin oma vihmavarju, mis sa alles üleeile mulle kinkisid, ja tahtsin just samasugust uut osta. Olin meeletu, sest sa tead ju, et kõik asjad, mis sa mulle kingid, mulle armsad on. Sellepärast läksingi Vahtriku kaubamajja . . . Muidu räägin ju sulle kõik . . . Sa tead ju seda . . . Usud sa mind nüüd?“

Jah, Robert uskus, kuid ei olnud päris rahuldatus. Ei suutnud kuidagi harjuda mõttega, et naine temale kõige väiksematki pisiasja võis varjata, luges seda enese mehisuse, enese uhkuse haavamiseks.

„Minu armas Asta, usun sind tõepoolest“, püüdis ta tõsise asjalikkusega seletada, „sarnased pisikesed saladused tekitavad aga lõhesid meie vahele. Minu meelest on aga tugev side ainult täielises avalikkuses . . . Et meie õnn oleks otsatu, pead sa edaspidi minu vastu ikka ja alati avalik olema, nagu varemalt, mis mulle nii väga su juures meeldis, ning mis mind iseäranis su külge köitis. Sa oled alles kogemusteta, lapselik, kergemeelne: kui kergesti ei sea elu üles kiusatuse võrke, millesse sa langeta võid ning millistest sa üksi võimetu oled pääsema. Mina olen ju selleks, et sind kaitsta ja hoida, aga kuidas võin ma siis seda teha, kui sul mu ees saladusi on? Olen õnnelik, et see väikene juhus meid sellasele kõnelusele viis. Nüüdsest peale räägi mulle alati kõik, mu lapsukene; ole avalik, tingimata avalik . . . Kui sa aga seda ei ole, saan ma ju pärast ikkagi kõik teada . . . ja ma ei tea, kas sind siis veel nii armastada võiksin kui nüüd . . . Mõistsid sa mind?“

„Ja, ja, vannun sulle, et ma alati avalik tahan olla! Ara ainult ütle, et sa mind enam ei armasta! Ma räägin sulle kõik, ja sa armastad mind igavesti.“

Vastastikusel süleluses lõppes kõnelus, ning Robert naeratas rahulolevalt.

H. Stolzmann

Rätsepmeister

T a l l i n n

Pikk tänav 1

Suures valikus mood-
samaid Inglise riideid.

Astale mõjus see väikene juhus tööpoolest sügavalt. Jumaldades oma meest, ja mõte, teda kuidagi haavata, piinas Astat. Lähemal kaalutlemisel aga leidis ta, et siiski on võimatu just kõik ära rääkida . . . Kuid ei, ei! Robert teadis kõik paremini kui tema, ja Asta tahtis olla avalik.

Juba järgmisel päeval tegi ta algust. Tänaval oli teda jälginud üks võõras mees ja mõne kergemeelse sõna öelnud. Robert, kes muidu niisuguseid tühiseid asju tähelegi ei pannud, sai sellest ütlusest üsna äritatud.

Järgmine päev kulus traditsiooniliselt vana, haige, rikka onu külastamiseks. Öhtul kodus algas Asta kõnelust: „Olin onu Andrese juures, ema oli ka seal. Jooksja piinas onu ja ta oli pahas tujus“.

„Seda on ta alati“, tähendas Robert. „Ta küsis minult, miks sina siis teda iialgi ei külasta. Ütlesin, sul on palju tööd. Sellele tähendas ta: „Ja muidugi, klubis kaardimängul klubub ju kõik aeg ära! See on tema töö! Teist tööd tal polegi. Nii on see ka üsna hea, sest kui ta midagi ei tee, on vähemalt kindel, et ta rumalusi ei tee . . .“

„Mis see tähendab?“ Robert tõusis istmelt. „Nii räägitakse, tähendab, minust?“

„Oled sa vihane?“

„Ei sugugi! Milleks siis? Naeran ju! Hahaha! Noh, ja mis siis sinu ema sellele ütles?“

„Oh, ta ütles, sul olevat päris õigus, kui sa niimoodi hoidud peaajunaha põletikust, sest su äriasjad lähivad ju iseenesestki“.

„Millised väljendused! Peaajunaha põletik . . .! Sinu perekonnas räägitakse mind üsna päris ilusasti taga! Noh, õnneks tunnen ma enese väärtust ise kõige paremini . . . Hm . . . Kuid sinu avalikkust võin ma ainult kiita . . . Näed sa, nii peab mehe ja naise õige vahekord olema!“

„Ja sina? Mida sina täna tegid?“ küsis Asta. „Meie avalikkus peab ju vastastikune olema!“

„Hm . . . ja . . . Mina olin klubis . . . Kuning, Bergmann ja Ots mängisid kaarte . . . ja siis mängisin mina ka natukene kaasa . . . See on kõik“.

Robertil õnnestus oma viha alla suruda, ning Asta oli kindlas arvamisest, et ta avalikkus mehele väga meeldib.

A.-S. TARTU PÄRMIVABRIKU

Vesiravila

Tartus, Pikk t. nr. 62, kõnetr. 34.

Dir. prof. dr. med. L. Puusepp

Pärmivedeliku-, söehappe- ja teised arstlised vannid.

Ravitsemine elektriga ja valgusega.

Massaash, duschid j. n. e.

Ravitsetakse reumatismust, närvi- põletikku ja närvivalusid, ainete vahetuse haigust, naiste- j.t. haigusi

Asutus on avatud kella 12 h. — 8 õ.

Arsti vastuvõtmine „ 12 h. — 5 õ.

Nii kogus ta julgust ja oli ka kõik järgmised päevad avalik. Mees sai niiviisi teada, et Asta igasugustele väikestele asjadele hoopis rohkem raha kulutab, kui ta seda enne oli tunnistanud. Ta sai ka teada, et Astale ta suudlused, peale seda, kui ta oli joonud klaasi konjakit, ei meeldinud, et naine närviliseks sai, kui ta hommikuti riitumisel igasuguseid operetiivise ainult „tramtaramtamtam'iga“ laulis. Ka Asta sõbrannade igasugused arvamisest abielumeeste kohta ei jäänud talle saladuseks. Ja et üks nendest, Senta, keda Robert leidis olevat väga võluva, temast öelnud oli:

„Oma mehe juures võid sa päris rahulik olla; kui sa teda kaks korda päevas petad, ei saa ta siiski sellest aru!“

Asta oli need sõnad loomutruult edasi annud. Üldse vaigistas ta oma mehe uudishimu igasuguste pisikeste tõsiasjakestega, mis ainult siis omavad teatud tähtsuse, kui nad asjaosalist tabavad. Ja Robert õppis vaatama enese ümbruskonnale umbusaldusega. Ta oli isegi valmis tervele ilmale hea kõrva-kiilu andma. Võis ta aga seda? Tohtis

ta onu Andrest äritada, kelle suust ta igal nädalal ainult nurinat kuulis, kelle varanduse aga ometi kord Asta pärima pidi. Teatud uudishimuga kuulas ta vahest isegi naide jutustusi.

Möödusid mõned nädalad.

Ühel öhtul teelauas ütles Asta:

„Kohtasin täna Ots'a . . .“

Roberti nägu võttis rõõmsa ilme:

„Ots on tubli poiss! Hea, ustav sõber!

Ta ei olnudki täna klubis. Kus sa teda siis kohtasid?“

„Kunstinäitusel . . .“ Asta kahtles vähe. „Mul on sulle midagi öelda: Ots . . .“

Jutustus oli kaunis lühike. Kui naine lõpetas, oli mees vihast kahvatu. Ruttas ukse poole.

„Kuhu sa lähed?“ hüüdis Asta.

„Klubisse! Ma tahan talle paar sõna öelda! Nüüd on see võrukael seal . . .“

Varsti peale seda ilmus Robert kaardiklubisse.

Kohtles hävitava pilguga Otsa, kes talle heasüdamlise naeratusega käe sirutas.

„Asta rääkis mulle kõik!

„Mida siis?“

„Kõik! Ja sa ei häbenegi!? Tahad oma parima sõbra naist võrgutada, teed talle armuavaldusi ja kutsud teda kohtamisele!“

Robert värises vihast, kuna teine imestusest otse hämmastanud oli.

„Aga mis jutud siis need on?! See kõik on ju vale ehk vähemalt suuresti liialdatud! Siis kuula ometi, Robert, see on ju lihtsalt arusaamatus. Vanade sõprade vahel on ometi lubatud avalik olla. Jah, õige, kohtasin su abikaasat, enesestki mõista olin ma viisakas. Mis sa siis tahad, ta on ilus, otse võluv ja ma ei saa ometi hoiduda, et seda talle mitte öelda. Teen seda alati, kuid see on ometi süütu nali; sealjuures ei tule mulle midagi kahemõttelist meelegi . . . Ütlesin võib olla talle mõned rumalused . . . ta juustest ja silmadest . . . ja et näeksin teda meeeldi tihedam . . . ühesõnaga ilmsüütu lobisemine . . . see oligi kõik, ja ma ei saa aru, mille üle tema seal vihastas! Oleks ta öelnud mulle seda, oleksin jalamaid oma suu pidanud . . . Kuidas võisin ma tulla arvamisele, et Asta sellest haavub ja et ta kõigest terve draama teeb ja sulle jutustab . . . Seda ei tehta ju . . . Ots oli vihaseks muutunud ja laskis

veel midagi kuuldavale, mis umbes sarnaselt nagu „rumal eit“ kõlas.

„Närakas!“ karjus Robert.

Neid pidi vägivallaga lahutatama. Robert söimas veel teisi juuresolijaid ja viimaks tekkis sellest niisugune suur kära, et Roberti paluti edaspidi klubi küllastamisest loobuda.

Läks vihaseks koju. Jahe ööõhk mõjus rahustavalt. Mõtles möödunud juhtumile, selle tagajärgedele ja ka sellele, et ta elu viimasel ajal üldse muutunud oli.

„Noh, mis sa nüüd tegid? Tundsin nii suurt hirmu! hüüdis Asta, kes ikka veel võõrastetoas istus.

„Õiendasin oma arved Otsaga ja ei tõsta enam eladeski oma jalga kaardiklubisse“, vastas Robert surutult.

„Ja . . . aga . . . milleks see?“ koheles naine.

„Milleks? Jah, noh, mis ma siis pidin pärast seda juttu, mis rääkisid, tegema? Robert ei jõudnud enam kauem enese üle valitseda ja kisendas, lüües rusikaga lauale, nii et teetassid hüppasid:

„Küllalt, on villand sellest, saad aru? Jäta mind oma avalikkusega rahule! Valeta, nagu teevad seda teised, valeta nagu terve ilm! Jumala pärast, valeta, nagu terve ilm; on ju isegi viisakuseta ja pöörane rumalus olla alati avalik ja ikka tõtt kõnelda . . . (Tõlge.)

Vitamiinid.

Vitamiinid on aine, mille keemiline koosseis on veel tundmata, mida aga taimedes leidub ja mis inimese kehale tingimata tarvilikud. Vitamiine annab meile nii taime- kui ka loomadelt saadud toit. On A, B ja C vitamiine. A-vitamiine leidub rohelistes taimedes. Looma toidu kaudu satuvad nad piimasse, nii saame neid, tarvitades toiduna piima.

A-vitamiin on kondikava arenemisel ülisuure tähtsusega. Inglise haigus oleneb toidust, mis sisaldab vähe A-vitamiine. Kalarasv sisaldab eriti palju A-vitamiine.

B-vitamiine sisaldavad läätsed, herned ja riis. Seda vitamiini tarvitab ergukude.

Toit, milles puudub C-vitamiin, tekitab igasuguseid verehaigusi, nagu näiteks skorbuut.

Päike ja tervis.

Päikese kasulikku mõju inimese tervisele tundsid juba vanad roomlased, kes asutasid oma majade katustele n. n. „solaria'd“, see on aiad, kus võeti päikesevanne.

Võime seda tihti tähele panna, et inimesed, kel harva võimalus on päikese käes viibida, on kahvatud ja haiglasel. Missuguseks vastoluks sellele on terve pruun näovärv ja punased põsed inimeste juures, kes viibivad tihti väljas värskes õhus.

Päikesekiirte mõjul suureneb punaste vereliblede hulk. Ka meie hingele on päikesel suur mõju. Ilus päikesepaisteline ilm muudab meeleolu rõõmsaks, virgutab tööle ja aitab võita ka suuremaid takistusi. On aga taevas hall ja pilves, siis muutub sellele vastavalt ka meeleolu süngeks, kaob tahtmine töötada, ja meie tunneme midagi rasket, rõhuvat.

Seda, et viimasel ajal meeleldi end lastakse päikesest pruuniks kõrvetada, võib ainult tervitada.

Seal, kus valgus, õhk ja tuul rohkem nahaga kokku puutuvad, on ainetevahetus elavam. Nahk muutub alul tumedaks, siis pruuniks ja lõpuks isegi mustaks, nagu seda tihti võib märgata päikesevannide harrastajate juures.

Päikesevanne võttes eksitakse aga sageli. Päike on kange arstirohi, mida peab tarvitama ettevaatlikult — ei tohi mitte liialdada. Kui süda hakkab tugevasti peksma, silmade ees virvendab ja pea läheb uimaseks, siis on see kindlaks tõenduseks, et päikesevanni jätkamine on tervisele kahjulik. Päikesevann peab äratama rahulduse- ja mõnutunde.

On päikesevann kestnud liig kaua, muutub nahk punaseks ja tekivad vesirakud, mis on õige valusad ja millele järgneb erkude ärritus. Tihti ei ilmu halvad tagajärjed kohe, vaid alles paari tunni pärast, või isegi järgmisel päeval ühes keha soojuse tõusmisega. Heaks abinõuks selle vastu on — nahk kuiv hoida ja põlenud kohti puudriga katta. Kui võetakse päikesevanni, kaetagu

O-ü. „Alko“ Viljandis

Veinid, vahuveinid, liköörid ja napsid kõige kõrgemate auhindadega näitustel ja näitusmessil 1925 aastal „Grand Prix'iga“ kroonitud.

I järgu joogid kõikides sellekohastes kauplustes ja restoraanides saadaval.

Kauplus: Viljandis, Tartu tänav nr. 7. - Telefon 39.

Vabrik ja pealadu: Viljandis, Lossi t. 34. Telefon 23.

Ladu ja kauplus: Tallinnas, S. Karja tänav nr. 20-8.

A/S. K/m. „Estika“. - Telefon 12-67.

pea alati rätiku või kübaraga, vastasel korral toob päikesevann liig tugeva verevoolu ajudesse, millele võib järgneda minestus ehk päikesepiste. Kes päikese käes loeb, peaks hoidma raamatu nii, et päike ei paistaks loetavale leheküljele, sest liig ere valgus kutsub sageli esile silmapõletiku.

Päikesevannide väärtarvitamise tagajärjeks on uneta olek, kõhnenemine ja närvilikkus. Võimatu on aga määrata kindlaks, kui kaua päikesevann peab kestma. Kõige õigem mõõdupuu on enesetunne, sellepärast ärgu püütagu ialgi pidada sammu kaaslastega, kes on võtnud päikesevanne juba kauemat aega ja on harjunud päikesega. Eriti kasulik on ühendada päikesevanne õhu- ja veevannidega.

Iga päikesevanni võtja pangu tähele järgmisi näpunäiteid: Kui pea hakkab ringi käima ja süda kloppima, katkestagu kohe päikesevann ja küsitagu arstilt nõu, kas jätkata päikesevanne, või mitte.

Enne päikese- ehk õhuvanni peab keha põhjalikult pesema, sest siis mõjub päikesevann kõige paremini. Valguse ja päikese mõjuga peab harjuma aegamööda. Esimestel päevadel ei tohi päikesevann kesta kauem kui kümme minutit, edaspidi võib aega järk-järgult pikendada, aga mitte rohkem kui üks tund päevas.

Pea ja nägu kaetagu külma vee lapiga ning kaitsstagu silmi päikese eest.

Iialgi ei tohi võtta päikesevanni tühja kõhuga, samuti ka mitte kohe pärast söömist.

Paljud inimesed ei oska hinnata õige hingamise tähtsust, — nad hingavad poolikult, kuna nad sissehingatava õhu hulga kergesti võiksid tõsta kahe-, kolme- ja isegi neljakordseks.

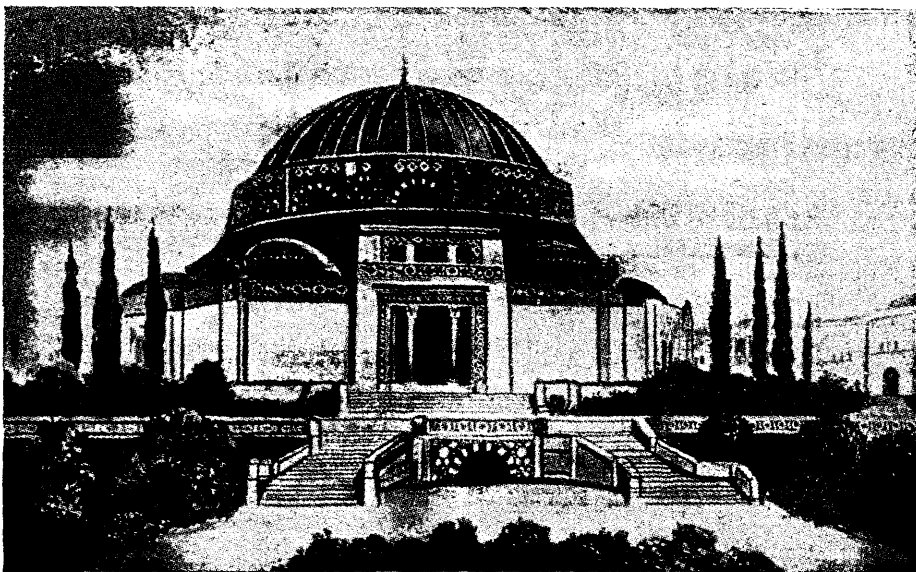
Hingamine on põhjaneva tähtsusega tervele organismile. Temast oleneb kõik muu organismi tegevus. On inimesi, kes aastast aastasse kiratsevad, ilma et nad kordagi korralikult oleksid hinganud, nii et õhk ka üles kopsutiibadesse tungiks. Tööga ülekoormatuna varisevad nad varakult hauda, langedes ohvriks mitmesugustele haigustele, millest ometi kerge oleks hoiduda.

Sügavalt, täie kopsuga hingamine on elu. Meie ei hinga sisse mitte üksi hapnikku, vaid ka niisugust ainet, mida seni veel ükski keemik pole analüüserinud. India mõttetargad nimetavad seda „praanaks“.

Sügav hingamine korraldab vere ringvoolu, soodustab ainetevahetust ning eemaldab organismist kahjulikke mürke.

Väga kasulik on järgmine hingamisharjutus. Võimalikult sügavalt sisse hingata, kinnise suuga, hetk peatust. Siis välja hingata avatud huultega.

Üks tund mägestikus ränimist on sama hea kui neli kuni kuus tundi jalutamist.

Juudi
ülikool
Jeruusalemas.

Tulekindel savi.

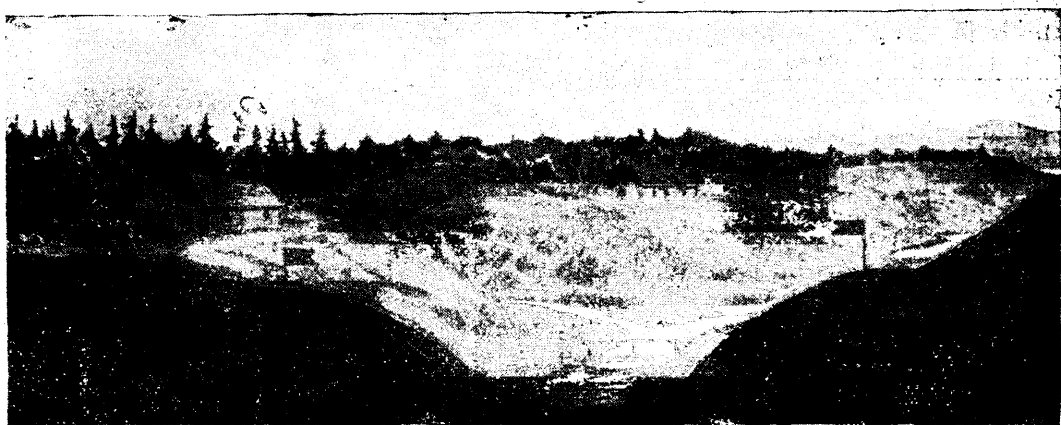
Aruanne tulekindla savi lademete uurimisest Eestis.

Peeter Matz.

Tulekindla savi lademete leidmise võimalust Eestis ja Soomes käsitas soome teadusemees E. Dahlström loodusteaduslikel ettelugemisel 1915. aastal. E. D. juhtis oma õpilaste tähelepanu tulekindla savi rahvamajanduslikule tähtsusele ja arvas, et seda savi võiks leiduda iseäranis Eestis, kuhu ürgajal Soome kaljust sündinud tulekindla savi lademed hiljem liikuva jääga on võinud kanduda.

viimasel ajal toimetas seda ka meie riigilaboratoorium. Suurema töö savi teadusliku uurimise alal on teinud Segeri instituudi laboratoorium Berliinis. Sääal on tehtud ligi kakssada analüüsi ja erikatset.

Kohapääl on savi kihtide ja omaduste kindlakstegemist toimetatud saksa õpetlase Carl Loeseri meetodi järele, mis põhjened praktikalistel savi uurimiste tagajärgedel Saksamaal. Selle järele

Kaoliini kaevandus Võrumaal, Põlva kihelkonnas.

Vabadussõja ajal, 1919. aastal, läbisõidul sõjaväljale, sattus nende ridade kirjutaja kätte juhtumisi plastiline savitükike, mis ei sulanud, kui teda koksigiga tugevasti kuumutati, mispärast tema keemiline uurimine Soomes ette võeti. Sel uurimisel selgus, et see savitükike oli tulekindel ja kõrgevärtuseline.

Sõja lõpul, 1920. aastal, jätkati maapinna ja aluskihtide uurimist kaubandus-tööstusministeeriumi loaga ja Mäeasjanduse Valitsuse juhtnõõride järele, kes andis välja selleks kaks lubakirja tarviliste seletuste ja kaartidega.

Nimetatud lubakirjade järele tuli uurida läbi 500 hektaari suurune maaala, kus leidis tulekindlat savi 100 ha suurusel alal, mille kasutamiseks on jõutud valitsusega kokkuleppele.

Savikihtide puurimisel saadud proovid saadeti keemiliseks ja praktiliseks uurimiseks Soome ja Saksamaale, kuna

varustati kõik maa seest puuriga esiletoodud savi proovid kolme numbriga ehk märgiga, mis võimaldavad savikihtide omadusi üksteisest eraldada ja kindlaks teha, näiteks: „N-5, 1, I“. Esimese numbriga on savi proov saadetud laboratooriumi analüseerimiseks, järgmise all on ta registreeritud järelejäävas kollektsioonis, ja viimane tähendab kihti, kust on võetud savi proov. Niisugune korraldus hõlbustab ka pärastist kaevamistööd ja kontrolli kaevanduses.

Kui vaadelda lühidalt kaoliini sündimist looduses, teaduse valgusel, siis näeme, et ta sünnib graniidi ja gneisi sees olevast kaaliumpõllupaost, või viimasest üksinda. Nagu teada, koosneb maa aluspõhi suuremalt osalt kahest üldiselt tuntud kivist — graniidist ja gneisist, mis sisaldavad oma kokkuseades kvartsi, kaaliumpõllupagu ja vilgukivi. Vee ja õhu söehapniku mõjul

lahuneb kivi vähehaaval, sünnib kaaliumsilikaadi ja karbonaadi soolad ning alumiiniumsilikaati ehk savi. Kaalium- ja teised soolad sulavad maa sees olevas söehapnikurikkas vees, kust taimed neid juurte abil toiduks imevad. Alumiiniumsilikaadi-soolad ei sulaga maa vees, vaid jäävad kas sündimiskohta paigale, või kantakse veega kui kerge aine kaugele merelahtedesse, järvedesse jne., kus nad vähehaaval põhja langevad sademlademeteks ehk kordsaviks. On aga maapinna ehitusniisugune, et veel on võimatu alumiiniumsilikaate ära viia, siis sünnivad kohapääl suured tulekindla savi lademed allpool näidatud kava järele:

Kaaliumpõllupagu . $K_2O \cdot Al_2O_3 \cdot (6SiO_2)$
 Lahuneb ja kaob . . K_2O — $4SiO_2$
 Kaaliumi asendab maavesi — H_2O

Saadud produkt oleks: $Al_2O_3 \cdot 2SiO_2 \cdot 2H_2O$
 ehk puhas kaoliin.

Looduses aga ei sünni kaoliin mitte täiesti puhtana, vaid sinna jääb kaaliumi kadumise järel osa vabanenud ränihapet kvartsiliivana, peale selle veel kaaliumi, naatriumi ja teisi alkivis leiduvaid mineraalsoolasid, nagu rauda, magneesiumi, kaltsiumi jne., vähemal ehk suuremal määral. Täiesti puhtad kaoliinilademed võisid sündida tõenäoliselt ainult maaaluste kuuma vee allikate tegevuse tõttu, missugusel juhtumisel leitakse kaoliini sademlademetes, nagu seda Jaapanis ja Hiinas ette tuleb. Samuti juhtumisel, kui savilademeid sünnitav vesi looduses on olnud niivõrt puhas, et selle tagajärjel segunes savihulka väga vähe võõraid, savi väärtust alandavaid mineraalsoolasid. Niisuguseid savi lademeid, kui neid leitakse, võib nimetada ka kaoliiniks ehk portselansaviks, kui ta oma kokkuseade poolest vastab viimase omadustele.

Mis otstarbeks võib tarvitada Eestis leiduvat tulekindlat savi?

Selles selgusele jõudmiseks soovitas Segeri instituut lasta teha peale teadusliku uurimise veel praktilise tegevuse proovi (praktische Verwendbarkeitsprüfung), mis sisaldab üle kahekümne katse ja analüüsi ühes pesemise ja puhastamise katsetega.

Praktiliseks uurimiseks saadeti Saksamaale viis uurimise alal üldisemat

savisorti, nimelt: „1, 11, J.E.I.“, „6, 22, V“, „4, 3, III“, „31, L, I“ ja „32, L, II“.

Savi N-1 tuleks tarvitada peamiselt tulekindlate kivide valmistamiseks. Ta on selleks väga kohane lisanduseta ja lahjendamata. Tema on ka hää ehituseaine tulekindlate produktide valmistamiseks ja sellekohasel ehituse alal.

Savi N-4 võib nimetada poolportselan-saviks. Ta on hää ehituseaine tulekindlate produktide valmistuseks, kui ka sellekohasel ehituse alal. Pesemise

Eesti tulekindla savi leidja P. Matz.

järele täiesti tulekindel, nii et temast võib valmistada: kõrge temperatuuri kive, klinkereid, mufentorusi, põrand-, vannitoa- ja seinaplatesid, valgeid ahjukive, fajanss-, poolportselan- ja kivi nõusid, kui ka igasuguseid muid tulekindlaid produkte.

Savi N-6 on toorelt juba tulekindel ja võib sellasena tarvitusele võetud saada tulekindlate produktide valmistamiseks ilma pesemata ja puhastamata. Temast saab valmistada parimaid keedunõusid ja kõiki tulekindlaid tooteid, mis eelpool savi N-4 kohta on öeldud. Enne valmistust peab teda aga segama märja kolloriga. Pääle selle on savi N-6 veel hapetekindel, mispärast temast saab valmistada keemiatööstuses ja laboratooriumides tarvitata vaid nõusid. Ta on hää siduvusega ja rasvane savisort.

Savi N-32 võib tarvitada kui toores materjal kaoliini väljapesemiseks.

Taimevõi tarvitamine on meil veel lastekingades. Taimevõid ei taheta või taoliseks võt'a ja tema tarvitamises ollakse oskamatud. Sellepärast olgu need read õpetuseks.

Taimevõiga ümberkäimine ja tema tarvitamine on täpselt seesama nagu koorevõigagi.

Juba keiser Napoleon III tegi 1860 a. ühele kuulsale prantsuse lahutusteadlasele ülesandeks aseainet võile kokku seada. Kümme aastat hiljem läks ka viimasel korda esimest margariini turule saata.

Margariin valmistatakse nii looma- kui ka taimeriigi rasvade segust, kuna alguses rohkem tarvitusel oli loomarasv, on aegamööda

ainult taimeraskv peaaineks saanud ja sellest ka taimevõi nimetus tulnud.

Taimevõi valmistamisel tuleb ka piim tarvitusele ja selle hädusest oleneb taimevõi hädus.

Soomes läks ligi kakskümmend aastat ära, enne kui taimevõi tarvitamisest täiel moodsul aru hakati saama, ja nüüd tarvitatakse taimevõid nii linnas kui maal — leival süües ja köögis küpsetamiseks ja praadimiseks.

Kui perenaised alguses umbusklikud taimevõi vastu on, siis on soovivat teda tarvitada pooleks koorevõiga ja aegamisi täiesti taimevõi peale üle minna.

Taimevõi tehase „KOKK“

palub preemiate järele tulla juulikuu jooksul igal äripäeval kella 5 - 7 p.l.

Kr. 100.—. L 33649.

Kr. 50.—. M 28375, L 17645, N 16299, P 12480, P 24496, P 24458.

Kr. 30.—. A 46844, A 47084, K 17141, L10879, L 13479, L12599, M 25420, P 5189, P 6097, P 24243.

Kr. 20.—. A 42040, K 21102, K 14144, K 8225, L 8250, L 11830, L 33523, L 27627, L 18692, P 652, P 6944, P 12186, P 24035, P 24155, P 24195.

Kr. 10.—. P 6295, P 24289, P 24324, P 24626, P 24362, P 6377, P 24262, P 6946, P12132, P 24186, A 42027, A 42289, A42030, A4150, B 20346, K 17171, K 14665, K 17159, K 14701, L27663, L 32686, L 26270, L 30140, L 27482, L 33866, L 43848, L 50, L 885, L 49885, K 43503, M 286, N 730, N 16511, N 3401, V 38884, P 12898, P 9645, P 2285, P 2605, P 3050, P 3896, P 4009, P 10202, P 5815, P 12825, B 11179, B 3425, B 3000, B44780, A13761, A33285, A 33185, A 13750, A 12750, A 12435, A 48695, L 47110, L 21595, L 23385, L 22435, L 21530, L 36899, M 560, M 775, M 750, M 25639, M 26430, N 17955, N 3125, N 40, K 45849, A 12590, L 21000, K 39296, A 41125, A 7971, A 5382, A 5079, A 3750, A 720, A 1075, A 70, A 120,

K 11425, K 11055, K 10700, K 10979, K 9415, L 36001, L 18830, L 18160, L 20715, L17390, L 15990, A 711, A 31040, A 3612, A 3224, P 4090, M 28599.

Kr. 5.—. P 6847, P 6111, P 12181, P 6300, P24618, P 24243, A 42001, A 35614, A46866, A43785, A43580, A44086, A41840, B 42462, B 20430, B 20985, K 42764, K 45105, K 44642, K 24965, K14900, K14611, K14047, K 33844, K 22621, L 47114, L 35962, L 29265, L 33887, L 33649, L 765, N 16533, N 38377, N 3405, N 35891, P 2669, P 2980, P 3199, P 3612, P 4191, P 4322, P 4300, P 4294, P 4418, P 2595, A 964, A 3224, B 3579, K 3710, K 3439, K 6115, K 7002, K 7680, K 33630, K 37805, K 8490, K 9110, K 2555, K 31353, K 1885, K 6002, K 4709, K 7111, K 35980, K 34562, K 65, K 604, K 6002, K385, K26527, L6325, L6401, L9035, L7589, L 4930, L 7850, L 7042, L 9485, L 4485, L 3530, L 5145, L 4915, L 6245, L 8801, L 9119, L 10000, L 10922, L 12860, L14465, M 2110, M 25399, M 2119, N 17982, P 30, P 2185, K 8315, K 10059, M 23777, A 44591.

Kokku: Kr. 2500.—.

Järgmine preemiate jagamine on 30. oktoobril s.a.

Ennustus.

„Sonja, Sonjakene, — ma jätan su lühikeseks ajaks üksinda.“ Sonja nägu muutus valgeks kui lubi. Ta sügavad süsimustad silmad vaatasid hirmust tardunud pilgul. Isegi puna ta huulilt kadus ja suud osutas ainult kahvatuuroosa joon. Ta püüdis kõneleda, kuid hää ei pääsnud kurgust valla. Lõppeks tulid sõnad murtult ta huultelt: „Sa tahad — mu — maha jätta — — ?“ „Kuidas võib see sind nii ehmata, Sonjakene? See on ainult lühikeseks ajaks.“

„See tuleb — see tuleb kätte —“ hüüdis Sónja ja viskus kummuli lauale, mille ääres nad istusid. Mees nägi, et kramplikud tõmbed läbistasid naise keha. Ta haaras naisel ümber piha, aitas ta üles ja surus enda vastu. „Rahustu ometi, Sonja, ja ütle mulle, mis sind nii hirmutab.“

Naine päästis enda valla mehe käte vahelt ja tormas toas edasi-tagasi. „Õnnetus tuleb — ma ei või midagi selle vastu teha. — Ma kahtlesin, ka siis veel — kui Tatjana nii äkki jättis Vladimiri maha — — Ma ei taha, ei, ma ei taha —“ karjus ta — „ma ei taha surra! — Georg, Georg, ära mine — ära jäta mind maha!“ Kõvasti nuuksudes viskus ta mehele kaela ümber. Ta värises kogu kehast kui palavikus.

„Sonja, ma ei mõista sellest ainustki sõna, mis sa praegu räägid. Kuis võib sind mu ärasõit panna niisugusesse ärevusse? Ütle mulle ometi, mida sa kardad nii?“

„Et ma pean surema.“

„Ja millest sa seda järeldad?“

„Mulle ennustati seda — aastavahetusel; kui sa mu maha jääd — siis ma suren.“

„Sonjakene, kuis võid sa uskuda niisuguseid lollusi?“ Tõsiselt ja etteheitvalt kõlas ta hää. „Ma pidasin sind mõistlikumaks.“

„Georg, ma ei uskunud seda — ma ei mõelnudki sellele — aga kui see juhtus Tatjanaga — siis ma kartsin ometi natuke. Ja nüüd — kui sa mulle ütled, et tahad minu juurest ära sõita — Jah, miks tahad sa ära minna? Ja kuhu tahad sa minna?“

„Mu isa on suremas, Sonjakene.“

„Oh, siis ei või ma sind tagasi hoida.“

„Ei, seda sa ei või. Aga — nüüd jutusta mulle, mida sulle siis ennustati?“

„See oli suvel, kui sa olid ära sõitnud. Me jõime teed Maria Iljinischna juures, Tatjana Dmitrijevna, Sergei, Tamara Aleksandrovna, Vladimir ja mina. Maria Iljinischna tutvustas meile kedagi tema juure sõitnud poolaklannat. See oli elav ja huvitav naine,

kes armastas palju jutelda. Lõppeks, ma ei tea, kuidas see tuli, aga me olime sattunud temaga kõnelema hiromantia üle. Maria Iljinischna ütles meile, et poolaklanna — ma olen unustanud ta nime — tegevat selle alaga tegemist. Ja et see olevat üsna imeplik, kuidas ta käejoontest võivat näha inimese iseloomu ja elusaatust. Sa mõistad, et meie, olles uudishimulikuks tehtud, ulatasime talle kohe oma käed ja palusime teda meile oma oskust näidata. Ta kõhkles ja arvas, et kui ta käejoontest peaks lugema, siis peaks ta kõik ütleva, mida ta näeb, ka kui see pole midagi hääd.

„Just nii peabki see olema,“ vastasime meie. Ta ei pea meile midagi jätma ütlemata ega midagi varjama või moonutama. Sest me oleme mõistlikud inimesed ja oskame oma saatust väärikalt kanda. Tatjana naeris ja arvas, võib olla saab ta oma saatust natukene muuta, kui ta teab, mis tal ees seisab. Sää! naeratas poolaklanna ja arvas, et saatust ei saa muuta. Tatjana kätt vaatas ta kõige enne. Ta ütles talle, et ta lahkub varsti oma armsamast. See näis meile kõigile nii uskumatu, et me kõik naersime. Sergei Michailovitschile ütles ta, et too on väga auahne inimene ja et ta mõne aasta jooksul saab väga mõjukaks isikuks. Siis tuli järg minu kätte. Algul kõneles ta mu iseloomu omadustest ja sää! äkki kokkus ta ja ütles, et juoned olevat segased, ta ei nägevat midagi: „See pole tõsi,“ ütlesin ma talle. „Teie nägite midagi, mida te ei taha mulle öelda, kuigi te varem töotasite mitte midagi varjata. Oelge ometi. Ma tahan teada, mida te nägite.“

„Teie surete noorelt.“

„Millal?“ küsisin ma.

„Varsti.“

„Kas võite öelda aasta või kuu?“

Miski ajas mind seda küsima. Mulle näis, nagu sunniks mind miski ja nagu kanduks see sund temale üle.

„Aasta vahetusel.“

Ma kokkusin. Sundisin aga end rahule ja kordasin „Nii, siis aasta vahetusel.“

Ta noogutas pead ja lisis juure: „Kui teie armsam läheb reisile ja teil tuleb tegemist teha ühe blond naisega.“ Ta oli kogu aja vaadanud ainult mu kätt. Kui ta lõpetas, laskis ta mu käe kukkuda, vaatas üles ja ütles segaselt: „Kas ma ütlesin teile midagi halba? Teie sundisite mind selleks.“

Teie mõju oli väga tugev. Teie ei oleks pidanud küsima nii otsekoheselt.

„Seda sa poleks pidanud ka tegema, Sonjakene,“ hüüdis Georg. „See on päris ülekohtune selle isiku poolt —“

„Ära ütle seda, Georg. Mul oli tunne, et ta tõesti oli sunnitud selleks ja pidi mulle vastama. Aga ma ei uskunud seda, mis ta mulle ütles. Ja ka teised mitte. Hiljem aga, kui Tatjana tõesti läks lahku Vladimiri-aga, haaras mind hirm. Kuid see võis ju olla ainult üksik juht. Aga nüüd — aasta vahetusel, ütles ta. Praegu on detsember — sa tahad ära sõita — nüüd puudub ainult blond naine —“ Sonja hakkas jälle värisema, haaras kramplikult kinni mehe kaelast. „See on hirmus, ma ei kannata seda välja!“

„Kui ma selle naise kätte saaksin. Ma kägistaksin ta! Ta on petis, kes end oma lobaga tahab huvitavaks teha. Ole mu tubli, tark ja mõistlik tüdruk, Sonjakene, ja jäta need rumalad mõtted!“

„Kui sa võiksid ometi jääda minu juure!“

„Ma loobuksin igasugusest teisest reistust —“

„Sa mõtled oma isa — ma mõistan —“ Neiu vabastas käed ta kaelast ja püüdis naeratada. Aga sellest sai ainult näomusklite moonutus. „Ma püüan mitte enam sellele mõelda“, ütles ta.

*

Georg sõitis ära. Sonja oli teel jaamast koju. Pikkamööda, raskel sammul, nagu oleks tal tina jalus, läks ta läbi tänavate. Nad polnud enam sellest kõnelenud. Sonja ei tahtnud Georgile muret teha. Ja ka Georg hoidus sellest kõnelemast. Ainult lahkumisel surus mees ta ikka ja ikka jälle enda vastu. „Ole mõistlik, Sonjakene — me näeme teineteist varsti.“ Raskelt tulid sõnad ta huultelt. Sääli tundis Sonja, et ka Georgil oli hirm. Kas Sonja näeb teda jälle? Tuhat teravat nõelaotsa puurisid ta ajus: Kas läheb see täide? Kas ta tuleb, surm, et teda kaelustada. Kas ei sammu mitte surm juba ta kõrval? Oma toas viskus ta diivanile ja kuulatas oma mõtteid. Need kihutasid kaleidoskoopiliselt läbi ta aju. Ta ei tahtnud sellele mõelda. Ei tahtnud. Ta peaks ju hulluks minema, kui ta oleks tõesti veendunud, et ta mõne päeva pärast pole enam elavate hulgas. Ta keha mulla all. Ja vaim kuskil. Ja Georg on ta unustanud. Üks teine naine ta kõrval. Külma julmusega laskis ta kõik oma tutvuskonna naised oma silmade eest mööda käia. Milline võiks see olla, kes oskaks Georgi kõita?

*

Georgi tagasisõit oli isa pärast edasi lükatud. Veel kümme päeva oli sel aastal. Kümme päeva, mis Sonja veel elas ja elada võis. Homme on neid üheksa, siis kaheksa, seitse. Või oli kaheksas või seitsmes päev ta surmapäev? Mustad linnud hakkasid liigutama tiibu, tõusid õhku ja tormasid tema kallale. Ta püüdis neid eemale peletada, aga ikka jälle leidsid nad tee tagasi. Sonja klammerdus blond naise külge. Alles kui ilmus see, võis saada tõeks, mis talle ennustatud.

*

Jõuluõhtu ilma Georgita. Sõbrad olid tulnud, et teda paluda jõuluõhtu nendega veeta, ja ta oli lubanud. Ta sundis end elurõõmule ja veel-elamise teadlikule nautimisele. Aga nagu rasket ahelat vedas ta enda järel viimaseid päevi. Ahelat, mis teda rusus ja ta mõnu ja rõõmu tegi kibesapisõks.

Ta tõi kuuseoksi ja lilli ja sidus väikesi kimbukesi sõpradele. Kurblik naeratus levis ta suunurgis. Kas oli see ta viimne jõuluõhtu? „Ei“, ütles ta kõvasti, „tean kindlasti, et tuleval aastal ehin Georgile jõulukuuske. Siis oleme juba abielus“ Ja Sonja naeris. See oli tasane hõbedane naer. Sügav hingetõmme tõstis ta rinna. Mustad linnud olid lennanud eemale. Ja õnnelik naeratus jäi ta näole, kui ta hakkas end õhtuks riietuma. Valges hõbekeelises siidkleidis seisis ta peegli ees. Nägu oli kitsas ja kahvatu. Silmad üliloomulikult suured.

Tugev koputus uksele pani ta võpatuma. Sonja tahtis kisendada, kui läbi avatud ukse läve astus tuppa sale blond naine. Ainult oie pääsis ta huultelt. Ta sõrmed haarasid kramplikult tooli seljatoest, mille kõrval ta seisis. Pea ette sirutatud, vaatas ta tardunud pilgul võõrale otsa.

„Vabandage, Sonja Ivanovna, Vladimir ütles mulle, et ka teie olete palutud Tatjana juure, ja kuna me oleme naabrid, palus ta mind teid kaasa võtta.“

„Teie — elate — siin?“ Vaevu pääsid need sõnad Sonja suust.

„Juba kaks päeva.“

„Ja teie lähete Tatjana juure?“ Sonja silmad vaatasid ikka veel ärapöördumatult võõrale blond neiuale.

„Teie imestate, kuna näete mu olevat mittevenelase. Oh, ma tunnen Tatjanat juba ammugi, meie olime —“

Sonja katkestab ta. Ta keha väriseb. „Vabandage mind, et ma teid ei palu istet võtta — aga — ma pean olema üksinda — ma ei või teiega tulla — öelge Tatjanale, et ma ei tule — ei — ma ei või tulla — —“

Oh, Tatjana on õnnetu — meie kõik. Mulle tehti ülesandeks teid kaasa võtta —“

„Teie — teie —“ Sonja väriseb nii, et ta peab istuma. „Mul on veel kiri kirjutada peigmehele — pean talle teatama ühest tähtsast sündmusest — — Või olla tulen ma hiljem — — Palun, minge ometi —“

Imestanult vaatleb teda võõras neiu. Palve on nii tungiv. Sonja ülalpidu on nii imelik. See peab olema tähtis sündmus, mis teeb ta nii segaseks. — — Sonja vahib ikka veel kohale, kus seisis blond naine. Äkki vajub ta kokku, langeb põlvili. Nüüd täitub see siiski. Aga millal? Täna, homme, ülehomme? Ei, seda ei kannata välja. Ühe hüppega on ta jalul. Tormab toas edasi-tagasi. Edasi — tagasi.

Kuidas, mil kombel?

Kas tormab auto temast üle. Muljub tänavaraudtee ta puruks. Tabab teda noahoop. Või sureb ta verekihvitusse. Või on see kiiresti tappev gripp? Sonja ruttab

kirjutuslauda juure. Paiskab kõik segi. Otsib. Hoiab kõrgel väikese, särava eseme.

Millal? Täna, homme? Kuidas, mil kombel? Sääli purskab ta naerma. On kahe sammuga peegli ees. Tõstab relva. Sihib meelekohale. Miks oodata? Miks mitte ise viia täide, mis temale on määratud tumedad saatusjõud?

Klaasiklirin. Tuhat väikest hõbekildu kukub põrandale. Tugevasti haarav mehe käsi on muutnud revolviotsa suuna.

„Sonja — ma aimasin, et oled hädaohus, et kaotad pea — Sonjakene —“ Värisev mees hoiab minestanu oma käte vahel. Ta häältungib Sonja kõrvu. Sonja avab silmad. Imestanult eksivõlv ta pilgud üle Georgi näo. „Georg — sa oled siin, minu juures —? Ja mina — — ma elan?“

„Sa elad, Sonjakene — igatahes, kui ma oleksin tulnud sekund hiljem, oleksid sa täide saatnud, mis sulle ennustati.“

30 aastat äritegevust.

Üks suuremaid ja vanemaid ärisi Eestis, nimelt M. Jänese riideäri Tartus pühitses hiljuti oma 30 aastast tegevuse juubelit.

Ärihing ja juht Märt Jänese sündis Karulas väikekoha rentniku pojana. Tema, erksa ja elava vaimuga poiss hakkas juba varatselt ärielu vastu huvi tundma. M. Jänese kaupmehe karjäär algas 1885 aastal Valgas, kus ta Kampmanni koloniaaläris õpipoisina teenis. Mõni aasta hiljem teenib ta Tõrvas ja alles 1894 aastal sattus ta oma õigele ärialale — Solovjevi riideärisse, Kaubahoov nr. 34. Viis aastat hiljem omandab M. Jänese,

kes nüüd juba seda ala õige hästi tunneb, Solovjevi abikaupluse Tartus, Kaubahoov nr. 11 ja asutab oma riideäri.

Varsti koondus Jänese äri ümber suur eesti ostjaskond. Endisest kitsast abikauplusest on mitmekordse laiendamise ja ümberehituse teel võrsunud kõige avaram euroopaliku sisseseadega manufaktuuri-äri.

Miks M. Jänese end nii ruttu maksmapani, selle põhjust tuleb otsida tema harukordsest kaupmehe osavusest, sõbralikust ja ausast vahekorraostjaskonnaga.

Knorr

- Kaerajahu
- Kaerahelbed
- Kaeratangud
- Kaerakakao
- Riisijahu
- Maisijahu
- Tapioca
- Buljongivürflid

on ammu tuntud kui kergelt seedivad, maitsvad ja toitvad ained lastele, haigetele, verevaestele, kõhuhaigetele j. n. e.

Dr. Oetker'i

Küpsetuse pulber (Backin), Puddingpulber, Geleepulber sorteeritud mitmesuguste maitsetega, sidroni, mandli, apelsini ja roosiõli annavad ruttu, odavalt ja maitsvalt küpsiseid ja igasuguseid magusaid roogasid valmistada.

Knorri ja Dr. Oetkeri kaubad on Eestis saadaval igast paremast kolon- ja rohukauplusest.

Esindaja:

Haab. Ühisus „Trust“ Tallinn, Vana Posti 11. Tel. 12-78.

Backin

Dr. Oetker's Backpulver

Juhus.

Tõlge vene keelest.

Olen kuuekümne-aastane. Neis aas-
tais kaob harilikult meie elust kõik tor-
miline, ärritav, joovastav, asemele tuleb
rahakogumise tung, auahnus ja targu-
tamine.

Mul on seljataga juhtumisriikas, kirju
elu. Olen saanud tunda rikkust ja vae-
sust, haigusi ja sõjakoledusi. Olen ar-
mastanud — ning kaotasin siis kõik, mis
mulle elus armas oli. Olen istunud
vanglas. Olen näinud isegi inimesi.

Kas arvate, et see on endastmõistetav?
Ei, seda ei ole ta sugugi. Sest peab
oskama unustada iseennast, siis alles
õpib teisi inimesi läbi nägema. Järeli-
kult ei ole see sugugi nii lihtne.

Minul kui üksikul vanamehel on
halb harjumus mõlgutada mõtteid elu
üle. Pikkadel igavatel öödel ärkavad
minus mälestused, tuhanded elamused
minu ja teiste elust.

Ma kõnelen vist küll liig palju? Aga
mis siis muud rongis sõiduajal teha?

Usun looduseeadusi. Aga on veel
„miski“ või õigemini „keegi“, kes on
tugevam kui ilmakord ja saatus. Olen
näinud selle kõige vägevama, kõige
kõrgema kummalist toimimist, ja just
kõige harilikumais oludes. Kui lubate,
jutustan teile.

Sõitsin Tomskist Peterburisse esi-
mese klassi vagunis. Minu kaasreisijate
seas oli üks teede-insener. Tal oli lihtne,
ümmargune, hästiravitsetud vene nägu,
hele juus, ühe sõnaga — üks hea ja
sõbralik mehike. Reisikaaslasena oli ta
meeldiv. Ta oli väga lahke, jättis minule
palumata alumise magamisaseme. Tõstis

pakid võrku, oli nii armastuseväärne,
et see mind rõhuma hakkas. Igast ja-
mapuhvetist tõi ta endale sööke ja jooki
ning võõrustas ka oma kaasreisijaid.
Nähtavasti täitis seda noormeest suur
õnn, nii et ta tahtis näha õnnelikuna
ka kõiki teisi. Juba kümne minuti pärast
puistas ta minule oma südame välja.

Ta tuli kaugest idast ja sõitis viie-
aastase äraoleku järel Peterburisse
oma perekonna juure. Alul ta oli kavat-
senud jääda ära ainult üheks aastaks.
Ta juhatas Siberis kroonutöid. Aga siis
leidis ta õige kasutoova erateenistuse
ja oli sunnitud tagasisõidu edasi lük-
kama.

Ei ole imeks panna, et õnn sundis
teda lobisema. Viis aastat lahus olla
oma armsatest ja nüüd pea koju jõud-
mas, noor, terve, rikas, täis armastust!
Kes oleks suutnud seal vaikida?

Ta oli mind pea oma perekonnaelu
üksikasjadesse pühendanud. Tema abi-
kaasa nimi oli Sannotschka, tema tüt-
rel oli imelik nimi — Jurotschka. Tol
korral, kui isa ära sõitis, oli tütar alles
kolme-aastane. Noh, nüüd on ta juba
noor daam, arvas õnnelik isa.

Ta kirjeldas mulle neid puudusi ja
muresid, mida nad kannatasid oma
abielu alul, kui tema ise veel oli vii-
mase kursuse üliõpilane, vaene nagu
kirikurott. Ja abikaasa — mis oli ta
siis temale ja lapsele! Armastaja naine,
ema, lapsehoidja, õde. Ta lõi endale
uhkelt vastu rindu ja ütles täis vaimus-
tust: „Ah, kui teie teaksitel! Ta on ju
iludus! Teie peate teda tundma õppima,

EESTI KAUB.-TÖÖST. A.-S.

„D. MIRVITZ ja POJAD“

TARTU, Raatuse t. 6, tel. 3-83. TALLINN, S. Tartu mnt. 13, tel. 26-81.

Portselaan,
Kristall,
Fajanss,
Klaas,
Email

Suurim

Lambi

Aluminium,
Alpakka,
Nikkel,
Teras,
Ilu,

maja-, köögi-, valgustustarvete ja iluasjade suuräri Eestis.

peate meid Peterburis külastama. Tulge millal teil aega on.

Ta kõneles vahetpidamata. Vähemalt neli korda päevas ta saatis oma abikaasale telegramme. Konduktoreile ta andis vürstlikku jootraha. Kinkis kaasreisijaile mälestuseks asjakesi Siberi ehk Uurali poolkalliskividest: mansetinööpe, hiina sõrmuseid, väikesi eba-jumalakujukesi ja muid. Mõned neist asjakesist olid isegi õige hinnalised oma harulduse poolest. Oli võimatu keelduda vastu võtmast kinki, kuigi see tundus vahest õige piinlikuna.

Oma Sannotschkale ja Jurotschkale oli ta toonud iseäranis palju kingitusi: Hiina siidi, elevantiluust ja kuldasjakesi, nahku, lehvikuid, lakk-kastikesi. Igas suuremas peatuskohas ootas teda juba telegramm. Konduktorid jooksid ise järele kuulama, kas temale ei ole telegrammi. Vaene poiss! Ta ei suutnud omas rõõmus end valitseda ja luges meile valjult telegrammid ette. „Jälgin sind, uur käes, mõttes jaamast jaama.“ Kord tuli isegi järgmine telegramm: „Sea oma uur Peterburi aja järele. Punkt kell 11 vaata suure vankri tähestiku täht Alfa peale. Mina teen samuti.“

Vara hommikul lähenesime Peterburile. Päev oli hall ja vihmane. Olin varem üles tõusnud, et segamatult ennast saaks pesta. Seal tuli mulle insener vastu, tegi nagu loeks ta ajalehte. Kuid ta ei suutnud püsida kaua ühel kohal. Ikka jälle kargas ta üles ja jooksis akna juure. Ah, kes ei tunneks seda mitte! Päevad ja nädalad täis ootust on tühi asi selle piina kõrval, mida valmistab viimane pool, isegi veerand tundi. . .

Viimaks ometi jõudsimme jaamaesisele, kus seisid valgepõlled pika habemega pakikandjad. Insener ootas juba mantlis, käsitask käes, vaguni ukse ees. Kummardusin aknast välja, et hõigata pakikandjat. Nägin kuidas minu sõber lahtisest uksest kaugele välja sirutas.

Rong libises aeglaselt mööda ühest kõrgekasvulisest daamist hõbehallis ülikonnas. Tema kõrval seisis väike tüdrukukene lühikeses kleidikeses. Mõlemad vaatasid rahutumalt, ärevusega igasse vaguniaknasse, kuid ei leidnud nähtavat otsitavat. Järsku kuulsin, kuidas insener hüüdis võõra, suru-

tud ja väriseva häälega: „Sannotschka!“

Usun, et ema ja laps vaatasid ümber, siis järsku — hää! kõlas hulumisena, mis pani vere soontes tarretama — iialgi, iialgi ei suuda ma seda unustada. See oli õuduse- ja valukisa, mida millegagi ei saa võrrelda.

Üheks silmapilguks nägin inseneri pead kuskil sügaval all, vaguni ja jaamaesise vahel. Tema nägu ma ei näinud, nägin vaid pealage, heledaid juukseid, siis enam midagi. Mind kuulati tunnistajana üle. Katsusin lohutada, rahustada õnnetumat naist. Kuid mis ütelda, millega trööstida sarnase õnnetuse puhul? Nägin ka teda. Kui välja tõmmati vaguni rataste vahelt, oli ta juba surnud. . .

Äga tahan teile rääkida veel kõige hirmsamat. Juba neil hetkeil, kui kuulsin kisa, valdas mind mõte, et see kõik pidi nii tulema, et see on loogiline ja järjekindel. Miks pidin just nii mõtlema? Seletage mulle seda!

Olen pärastpoole sageli külastanud inseneri leske. Ikka ja ikka jälle pidin rääkima õnnetumale naisele tema abikaasast. Ta oli veendunud, et tema ise oma igatseva armastusega, oma kõikumata usuga jällenägemisse saatuse välja kutsus. Ehk on tal õigus. Idas, tarkade maal, ei julge keegi rääkida: homme teen seda ehk teist, täna näen veel teda. Vaid seal lausutakse tasa: „Insch Allah,“ mis tähendab: „Kui Jumal tahab.“

Kas ei pane käesolev juhus meid uskuma saatuste juhtijasse. Kas tõeline elu oleks suutnud anda neile inimesile seda õnne, mida valmistas neile unistus jällenägemisest.

Sibul ja küüslauk.

Paljud inimesed ei tarvita sibulaid ja küüslauku nende västiku lõhna pärast. Arstid aga kiidavad nende tervekstegevast mõju, iseäranis soolte katarri puhul, sest mõlemad mõjuvad selleks kaasa, et toidud paremini seediksid, ning takistavad kahjuliku mädanemise tekkimist sooltes. Väga kasulik on süüa sibulaid toorelt. Küüslaugu tarvitamisel on aga suur tähtsus veresoonte lupjumise puhul.

Sinine kleit.

Ameerika kirjandusest.

Minu abikaasa ja mina olime külla palutud. Keturah küsis minult: „Misuuguse rüü peaksin valima? Oma uue, või sinise, ehk koguni oma uue sinise, mida kandsin alles hiljuti.

Mina kostsin: „Pane uus sinine!“

Uus sinine kleit meeldib minule nimelt kõige rohkem.

Ja ma ütlesin: „Seal ei leidu kindlasti naist, kes oleks sinust ilusam, Keturah!“ Sest Keturah põsed olid punased ja ta kõnnak kerge nagu kuue-teistkümneaastasel.

Tema aga vastas: „Oh armsam, miski asi ei rõõmusta naist rohkem kui see, et ta oma abikaasa silmis, keda ta armastab, ilus on!“

Ma ei saa siiski unustada oma aastaid ja neid halle juukseid, mis nad mulle on toonud. Annaks Jumal, et ma alati sinule meeldiksin.“

Mina aga kostsin: „Ole kindel selles, et mulle meeldid.“

Ja ma rääkisin edasi: „Oli kord prohvet, nimega Mohammed. (On inimesi, kes usuvad, et ta valeprohvet oli, kuid see ei puutu asjasse.) Temal oli naine, kelle nimi oli Kadijah. Mõõdus palju aastaid õnnelikku abielu. Siis juhtus, et Kadijah suri. Mohammed aga ei uskunud, et üks naine suudaks asendada tema surnud abikaasat — nii siis valis ta mitu naist. Üks neist, Ayesha, oli tema lemmiknaine.

Kord küsis Ayesha Mohammedilt:

„Ütle mulle, olen ma ilus?“

Mohammed kostis: „Jah!“

Naine aga päris edasi: „Armastad sa mind?“

Mohammed kostis jällegi: „Jah!“

Ayesha küsis: „Olen ma sinu armsaim naine?“

Mohammed vaatas enne ringi, et veenduda selles, et ta teised naised teda ei kuule, siis vastas: „Jah!“

Naine aga päris edasi: „Ütle, armastad sa mind rohkem kui omi teisi naisi?“

Mohammed vaatas veel kord ringi, ja nähes, et ükski tema teistest naistest nende juttu ei kuule, ütles ta tasakesi: „Jah!“

Kui Ayesha oleks olnud tark, siis ei oleks ta edasi enam pärinud. Tal oli aga veel üks ja kõige tähtsam küsimus, millele ta soovis tingimata vastust.

Ning ta tegi sellega vea, et esitas selle küsimuse.

Ta ütles: „Oh Mohammed, sina suur ja kõrge mees, kas armastad mind rohkem kui Kadijah't armastasid? Sest tema oli juba vana ja ta põsed täis kortse ning ta juus hall — mina aga olen noor ja ilus!“

Mohammed aga hüüdis: „Allahi nimel — ei! Sest ta oli esimene naine, kes minusse uskus.“ Ning mina ütlesin Keturah'le: „Kui ka kõik maailma ilusamad naised kokku kogutaks, ning peaksin mina neid hindama, ma ei leiaks ühtegi nende seast, kes minus suudaks kustutada mälestusi meie ühistest mureddest ning kurbtusist, meie kehvast kodust, meie väikestest võitudest ja meie magusast ning pühast õnnest. Sina oma sinises kleidis, mida sa hiljuti kandsid, oled oma abikaasale ilusaim naiste seast“.

Keturah ei vastanud midagi. Kui meie aga seltsis teele läksime, surus ta õrnalt minu kätt.

Likööri- ja Napsivabrik

Tallinna Viinavabrik

(Revaler Spritfabrik)

ühes parfümeeria- ja kosmeetika-
osakonnaga.

Kuldauraha Pariisi näitusel.

- I. ERIALA: Crème de Mandarine, Küm-
mel, Pomerants, Vene vodka, Brandy
jne.
 - II. ERIALA: Eau de Cologne — triple
double, Eau de Cologne aux fleurs ja
hambapasta Sanadont jne.
- Kõiksugu napsid, liköörid ja nalivkad on
saadaval kõikides suuremates kauplustes
ja restoräänides ning suurel arv. vabr. laos.

Merepuiestee nr. 15, Tallinn

Kõnetraat 24-26.

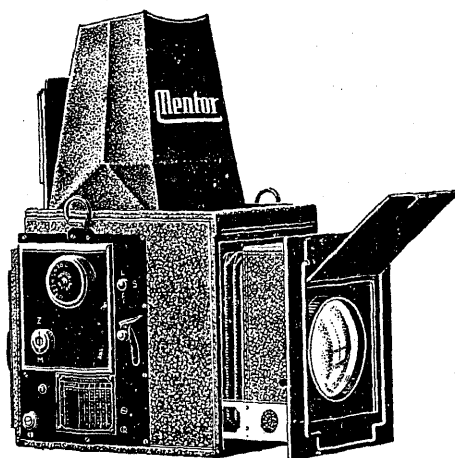
Riigiraamatukogu

10 B 6814:1

Tarvitage *Agfa*

aparaate, filme,
plaate, paberit ja
fototarbeid.

Saadaval igas fotokaupluses.

Esindaja: **Hans Paulsen**

Tallinn, Vana Posti 6. :: Telefon 24-27.

Kuurort PÄRNU

Hooaeg 1. juunist—1. septembrini.

Pärnu on kuulus oma mereõhu, merevannide ja merimuda poolest. Oma lõunapool asuva päikeseküllase rannaga võistleb Pärnu ainult Kuresaarega, sest kõigil teistel kuurortidel puudub säärane rand. Keskmise veesoojus on juunis 17,6, juulikuus 19,2 ja augustis 16⁰ C. Soe merevesi ja puhas liivane rand pakuvad kõige paremaid võimalusi suplemiseks.

Uuel supelasutusel on 40 vannituba, kus igapäev 700 vanni välja antakse.

Eduga ravitsetakse siin: reumatismi, neuralgiat, närvinõrkust, podagrat, naishaigusi, verehaigusi, skrofle'it j.n.e.

Linnavalitsus pakub supelvõõrastele igasuguseid lõbustusi: kontserte, etendusi, väljasõite kaunisse ümbrusesse ja lähemaile saartele.

Lähemaid teateid saab Pärnu supelinspektorilt (Pärnu, Raekoda). Maksuta korterite vahetaliitus sealsamas.

Mõni sõna puumaterjalide mädanemisest, puuehituste enneaegselt hävinemisest ja abinõudest selle ärahoidmiseks.

Puu mädanemine ja pehastumine on puu külgehakkav haigus, mida tekitavad mitmet liiki mikrooskoobilised kui ka juba lihtsilmale nähtavad mädanemisseened, mis väljastpoolt puu peale kantakse ja mis kõige meelsamini ja jõudsamini niiskuses paljunevad ja kasvavad.

Oma kasvuks (toiduks) tarvitavad mädanemisseened puumassi. Puu kaotab selle läbi kaalu, läheb kergeks ja õõnsaks ja kogub endasse välist niiskust, nagu vihmavett jne.

Märjaks läinud ümbrus annab algul väiksele seente kolooniale võimaluse puu sees ikka ja jälle edasi tungida ja kallale asuda uutele, veel tervetele puuosadele. Puu kaotab oma tugevuse, murdub ja laguneb, ja nii hävineb ja laguneb järkjärgult terve puuehitus. On majasse asunud karedavam mädanemisseen — puukäsn ehk n. n. „Schvamm“ — siis on kõik puupõrandad, palgid ja talad juba paari aastaga täiesti läbi. Kui siis läbimädanenud puu asemele, ilma ettevaatuse abinõusid tarvitusele võtmata, isegi täiesti uue materjali panna, hävineb see niisama kiiresti, sest terve ümbrus on mädanemisidusid täis.

Nagu nakkushaiguste pisilaste vastu mürgid olemas, nii on olemas ka mõjuvad abinõud mädanemispisilaste ja seente vastu.

Need abinõud on mitmesugused tõrvadest väljavõetud õlid ja õliollused. Eriti mõjuvateks mädanemise vastu on osutunud Eesti põlevkiviõlist väljavõetud puuimmutusained.

Puuimmutusained tapavad otsekohe puu peale asunud mädanemissöödikud ja siis tungides sügavale puu sisse ja sinna paigale jäädes kaitsevad puud uute mädanemisidude sissetungi eest soodsates oludes mitmete aastakümnete kestel.

Sellepärast peab ehituspuid mädanemise vastu kaitsma immutusainete abil.

Täielik ehituspuid läbiimmutamine tõstaks ehituste ea võrratuks. Kuid täielikku immutamist on ehituste juures meie oludes raske läbi viia. Täiesti

otstarbele vastav on aga juba see, kui ainult neid kohti immutatakse, kust kaudu seemned puusse tungivad. Need osad on pealmine pind ja otsad, eriti aga need puuosad, mis otse mulla ehk kivi peale asetatakse.

Immutatud puu muutub tugevaks, immutamine tõstab selle ea mitmekordseks ja teeb ehituse odavaks, sest immutatud puust ehitused ei nõua alalist parandust ja vanade osade vahetamist uute vastu, mis aastate kestel palju tööd ja materjali nõuab.

Advokaat N. palub vagunisaatjat:

„Vennas, siin teile jootraha, äratage mind enne Tartut. Mina armastan magada, ja kui ma hakkan jonnima, ärge pöörge sellele tähelepanu, visake minu asjad välja ja, kui vaja, viige mind ennast väevõimuga vagunist.“

Hommikul kell 11 ärkab advokaat ja imestab, et teda ei ole äratatud. Tartu on ammu möödas, ja rong läheneb juba Tallinnale. Hirmsa vihaga tormab ta vagunisaatja juure, sest viimase süü pärast ei saanud ta Tartus kohtusse, kus tal oli kaitsta tähtis asi.

Vagunisaatja vaikib. Mõõdaminev konduktor pöördub tema poole:

„Mis sa vaikid? Just kui oleksid vett suhu võtnud. Kas sa ei kuule, kuidas ta sind sõimab?“

„Ah, see pole veel midagi!“ vastab vagunisaatja. „Aga vaat, kuidas see alles sõimas, kelle ma Tartus välja vedasin.“

Iseloomustus. Armukade hispaanlanna tapab oma armukese, kes teda petnud, prantslanna — oma võistleja, inglanna — iseenese, sakslanna andestab ja nutab eluaja, aga vene-lanna naitub uuesti.

Sügav hingamine, mõistke mind hästi, surmab patsillid.

„Jah, tohtrihärra, aga kuidas ma neid elukaid saan sundida sügavalt hingama.“

Korindid sisaldavad puuviljasoole loomu- likus olekus.

Ära kõik kunstlikud pre-
paraadid— üks peotäis
korinte hommikul ja kõht
on teil alati korras ja terve.

Kreeka Korindi-Syndikaat

Esitaja Eestis

Solon Kalogeropoulos

Pikk tänn. 36. Tel. 1-41.

A. W. Werncke

Viljandi - Telefon 32

Autode esitus Viljandi- ja
Pärnumaal :

„CHEVROLET“ ja teised
autod.

Koloniaal ja riideosakond.

Põllutöö masinad:
Rootsi-Arvika vabriku
esitus.

Bensiinijaam.

Autoliin

Viljandi—Holstre—Tarvastu

Autobus „Chevrolet“ sõidab iga päev.

A.-S.

„Frankonia“

Laos: aknaklaas, peegli-
ja teised klaasid, peeglid.

T a l l i n n,

V. Pärnu mnt. 31. Kõnetraat 33-55.

Supeluskostüümid

Ujumispüksid

Sporditrikood

soovitab kõrgemas headuses

s u v e h o o a j a k s

Trikootööstus

E. FREIBERG,

Pikk tänav. 28.

Kõik, kes head tööd tahavad, toovad oma kangad ja villad

Karl Vichmann'i

Riidevärvimise ja villaketramise vabrikusse

Pärnus, Jänesselja tänav nr. 7. Telefon nr. 2-45.

Keemiline puhastus.

Kaltsudest villa tegemine.

Hea töö eest on vabrik kaua tuntud. Eksituste ärahoidmiseks palun aadressi tähele panna!

OSTKE

 kõik kleidid, mantlid, kübarad ja koetud asjad

JÄRELMAKSUGA,

siis olete alati hästi riietud. Seda võimaldab Teile suurim valmiskleitide äri

J. SAAR

 Tallinnas, Vana Posti 8, Telef. 18-35.

En gros
KUNST-
PÄRLID
En détail.

Alati suurim valik, odavamad hinnad, soodsamad maksutingimised. * Iga päev uued mudelid.

Järeldaks kõigile!

Soodsamad tingimised!

Suvehooajaks avati suurima valikuga Eestis mantlite osakond.

Iludus on võim!

Ilusa pehme naha saavutate, tarvitades

KREEM
FASCINATA

LÕHNA ÕLI
FASCINATA

PUUDER
FASCINATA

EAU DE
COLOGNE
FASCINATA

kreem — seep
FASCINATA

See ei ole mitte kinodraama nimetus nii ja nii mitmes vaatuses, vaid see on enne-olemata mõjuga putukapulbri nimetus, kuid ühtlasi ka draama — kõigile parasiitidele, nagu lutikad, prussakad, kilgid, kirbud, koid, kärbsed j. n. e. Inimestele ja koduloomadele on ta täiesti kahjutu.

Hind 25 senti karbike.

F. O. Treublut A-s.

Pikk tän. 18.

„ERIKA“ — Vennad Tõnisson seemnekauplus.

Suurturg nr. 2. Tartus. Telefon 7-79.

Soovitame kevadiseks külviks kõrgeväärtuslisi

kaera-
ristikheina-
timuti-
bisdarti-
söödajuurikate-
aiavilja-
ja lillede-

seemneid

Müük suurel ja väiksel arvul.

SEEMNETARVITAJAD! Enne kui teie seemneid mujalt ostate, küsige järele hindu ja ostutingimusi meilt ehk meie kohalisilt esitajalt. Edasimüüjatele ja aednikkudele kõrged 0/00°. Müük võimaldatud ka riiklise seemnefondi laenuitingimustel.

Ettetasutud kaup saadetakse ostjatele kätte meie äri kulul.

Nõudke hinnakirju!

Nõudke hinnakirju!

On võimalik kuulata üksikuid aineid.

Kristliku noorte nais-
ühingu

lastekasvatajate
ettevalmistuse kool
Tallinnas.

1929/30 aastase kursuse algus
1. septembril.

Ülesandmisi võetakse vastu kuni
25. augustini ühingu büroos, Lai t. 5.

Vastuvõtu tingimused: Vanadus: vähemalt 17 aastat. Haridus: vähemalt 2 keskkooli klassi. Tunnistused: Koolitunnistuse ärakiri ja arsti tunnistus tervise seisukorra üle. Maks: 70 kr. aastas (võib osakaupa tasuda).

Kava: I. poolaasta: a) Kasvatusteadus. Frööbeli kasvatusmeetodid teoorias ja praktikas: Käsitööd, joonistamine, laulmine, võimlemine, laste laulud ja mängud. b) Laste tervishoid, anatoomia, füsioloogia. c) Majapidamine, laste toitmine. d) Laste pesu õmblemine. e) Rütmiline võimlemine. f) Lapse usuline kasvatus.

II. poolaasta: Praktiline töötamine lasteaias, perekonnas, rinnalaste kodus, haigemajas. Teoorias: Kasvatusõpetus (järg) ja hingeteadus. Esimese abi andmine. Lastehaigused. Usuline kasvatus (järg).

Kursuse lõpetajale antakse välja haridusministeeriumi poolt kinnitatud tunnistus.

Eesti Omavalitsuste Kinnitus A.-S.

„OMA“

JUHATUS Tartus, Lihaturg 7. Kõnetraat: 3-44 ja 5-62.
PEAAGENTUUR Tallinnas, Harju tän. 48.
Kõnetraat: (2)18-58.

Põhikapital ja tagavarad — Snt. 27.000.000. Oma majad Tartus
Tähe tän. 14 ja Riia tän. 41. Edasikinnitus kuues välisriigis. Välja-
makstud kahjud kaheksa tegevusaasta jooksul üle Snt. 55.000.000

TULEKINNITUS
ELUKINNITUS
RAHEKINNITUS

Edasikinnituste vastuvõtmine valla seltsidelt
Madalad preemiad. Soodsad kinnitustingimused.

Kõik tulu omavalitsuste kaudu rahvale tagasi.

Riigi
Põlevkivitööstuse Juhatus

Tallinn, Valli tän. 4.

Telefonid 10-85 ja 11-62. Telegrammid: „Peapõlevkivi“ Tallinn

m ü ü b :

põlevkivi,

põlevkivi õlisid,

tooresõli,

immutusõli,

mootornaftat,

pigi,

gudroni,

asfalt-mastiksi,

asfalt-raualakki,

katuselakki pappkatuste

tõrvamiseks,

fenolaati ja

karbolineumi

(„Estokarbolineum“)

Kolmas Tartu Laenu- ja Hoiu-Ühisus

Tartus, Suurturg nr. 8. Juhatuse telef. 11-13. Üldtelef. 99.

Aktiva.	Äriseis 1. juunil 1929 a.		Passiva.		
	Krooni	St.		Krooni	St.
Kassa ja jooksvad arved teistes pankades	92.653	49	Osamaksud	201.917	47
Väärtpaberid	7.819	60	Tagavarakapitalid	26.210	62
Laenud	2.928.208	18	Hoiusummad	2.008.141	86
Korrespondendid: „Loro“	20.817	90	Asunikude ja riikliste laenude kontokorrent	230.724	70
„Nostro“	120	15	Kontokorrent ja vekslite rediskont	447.125	03
Vallasvara	13.198	30	Korrespondendid: „Loro“	54	64
Garantiid	231.980	03	„Nostro“	13.730	82
Muud aktivad	29.043	24	Garantiid	131.980	03
Makstud protsendid ja komisjon	21.144	33	Muud passivad	52.703	22
Kulud	38.376	78	Saadud 0/0 ja komisjon	170.770	61
	Kr. 3.383.362.—	—		Kr. 3.383.362.—	—

Ühisus võtab raha hoiule, annab laenusid välja ja toimetab kõiki pangaoperatsioone. Ühisusel on 3325 liiget vastastikuse vastutussummaga Kr. 1.009.587.35

Kuurort HAAPSALU

Hooaeg 1. juunist — 1. septembrini.

Kuulsaim muda- ja meriravila

ning tähtsaim kuurort Eestis.

Tervendav ning raadioaktiivne merimuda, kõrge ja ühetasase temperatuuriga merivesi, päikeseküllane rand, ümbritsetud männimetsaga. Haruldaset osoonirikas õhk.

Ilusaim loodus Eestis. Hea eduga ravitetakse: liikmete ja lihaste reumatismi, podagra, naiste-, naha- ja neeruhaigusi, luude ja liikmete tiisikust, kehvereveaesust, närvinõrkust ja ischiast ning teisi närvipõletikke. Kiire ühendus Tallinnast raudteel. Sõidu kestvus 2½ tundi.

Purje- ja aerupaadid ning süstad, veesport, murutõnis.

Korteri tingimused soodsad. Kortrite vahetalitus linnavalitsuses. Hooajal mängib parim Estonia sümfooniaorkester. Lähemaid teateid saab Haapsalu linnavalitsuselt.

E. Günther'i

värvikauplus

Tartus, Kaubahoov nr. 26.

Rui kõige vanem ja tähtsam värvide valmistamise äri Eestis, soovib oma headuse läbi kuulsaks saanud lõnga ja riide värve pakkides.

K a m a a l r i v ä r v e .

Inglis kalevi äri

S. PALEY

London

Tallinna osakond — Viru 23
soovib suures valikus
kõiksuguseid riideid.

Põllupidajad ja kalurid!

Miks ostate mootoreid välismaalt, kui riikliku proovikoja katsed tunnistavad, et kodumaa mootorid paljudest välismaa omadest kaugelt ees on.

Esikohale kodumaa mootorite proovimisel tulid

M. SEILERI mootoritehase mootorid, missugused soliidse ehitusega, konstruktsioonvigade eest vastutus 1 a. peale, väga ökonoomsed: küttekulu 10 hob. jõul. mootoril 283 gr. h. j. tund. Ümberkäimine lihtne, alati töövalmis, ilma tõrkumiseta, ka külmal ajal. Mootorid töötavad praegu: mereväes, piirivalves, raudteevalitsuses, rongide elektrivalgustuse alal ja omavalitsuste asutustes. Viimasel Tallinna Põllumeeste Seltsi näitusel I auhind.

Järelepärimistega pöörda

M. SEILERI mootoritehas, Pärnus, Rääma tän., telef. 268, kort. 422.

PÄRNU PUU- JA RAUATÖÖSTUSE VABRIK

End. G. DARMER

Pärnus, Kõie tän. 2. Telef. 1-14.

MÖÖBLI OSAKOND valmistab kunst- ja stiilmööblit, korterite, pankade, kinode ja kontorite sisseseadeid, parketti, uksi, aknaid, koolipinke ja muid tarbeasju. Puumaterjal kõik auruga kuivatatud. Töö headuse eest täieline vastutus. Joonistused ja eelarved alati saadaval.

SAEVESKI võtab palkide saagimist ja laudade hõõveldamist vastu. Ostab tamme, kase, männi ja muid palke ja pakke.

RAUATÖÖSTUSE OSAKOND parandab põllutööriistu ja igasuguseid masinaid ning võtab uute tellimisi vastu. Teeb igasuguseid sepatöid.

Hinnad kõigile vastuvõetavad ja maksutingimised soodsad.

Pärnu, Raama t. 36.

K. SEBULKE

Pärnu, Raama t. 36.

rauatööstus ja malmivalmistamine.

Soovib oma tööd:

Naftamootorid 6 ja 12 hob. j.

Paadimootorid 6 ja 12 hob. j.

Höövlimasinaid, tuletõrje pritsid,

pumbad, hauristid ja kõiksugu masinate parandus.

Hoolitsege, et piim ei rikkuks!

Tarvitage ilmakeuulsaid, roostekindlaid, ühest tükist pressitud

Taani Frederiksbergi „F. M.“ vabriku

piimaveokanne

„F. M.“ kannud on kolmekordselt tinutatud.

Korraldage ühistellimisi piimaühingute kaudu!

P. K. „ESTONIA“

Tallinnas, Jaani tänav nr. 6.

Kaubaosakonna kõnetraat 20-90.

G. BIRK

auru-värvimise ja keemilise (bensiiniga) puhastuse tööstus Asutatud 1820 aastal.

Tallinn, Maakri tänav nr. 23. Tel. 13-18.

Riide värvimine, vanutamine, pügamine, pressimine, pleekimine j. n. e. j. n. e. j. n. e. Ülikondade, kleitide, siidiriiete j. n. e. keemiline puhastamine ja pressimine **Ameerika Hoffman's Methodi masinal**
Vanem tööstus Eestis. Vanem tööstus Eestis.

Ühendatud Saapa- ja Nahavabrikud A-S.

Nahavabrik „Sakala“
Rakveres.

Tallinn.

Nahavabrik „Eestimaa“
Tallinnas.

SAAPAVABRIK „ESTOKING“ TALLINNAS

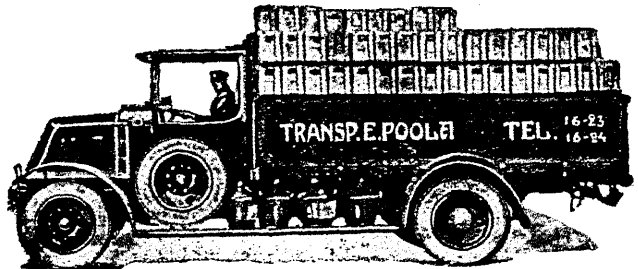
Soovitavad oma saapavabriku „Estoking“ jalatõukid, missugused on väljaspool võistlust oma nägususe, vastupidavuse, kui hinnagi poolest.

Mööbli ja muude raskuste veoks on kõige kasulikum tarvitada veoautosid

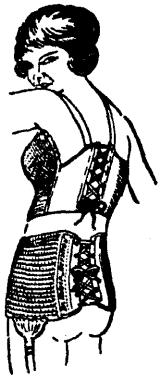
Ed. Poola

I järgu Transport-Firma

Kõik autod ilma kuulsast „Renault“ vabrikust, liiguvad õhukummidel, mis võimaldab veetavate asjade tervelt kohale transporteerimist. Tellimisi võetakse vastu kauguse peale vaatamata igal kellaajal.

Tallinnas, Laulupeo tän. 22, tel. $\frac{306-23}{16-23}$ $\frac{306-24}{16-24}$

Ideaalse keha ja rõõmsa meeleolu saavutate, tarvitades ilma kuulsat Dr. KAISER'i originaal kehahoidjat

„HERSTRAU“

Saadaval kõikides linnades. Tallinnas S. Karschensteini kontoris Viru t. 12 :: Telefon 13-41 :: Tatus, Aleksandri t. 8, H. Hallap Rakveres, — — — — E. Ellert Narvas, Joala tän. 13, T. Laos Viljandis, — — — — L. Abel Pärnus, A. & E. Gerbersohn Paides, — — K. Müllersdorf

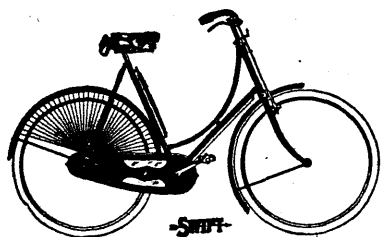
Riidevärvimise vabrik ja keemiline pesemiskoda

R. Natus, Viljandis

Vabrik võtab tööd vastu:

Tallinnas, — Narva mnt. 26; S. Pärnu mnt. 22; Harju t. 29. Tartus, — Riia t. 2; Raatuse tän. 16. Paides — L. Rästas'e juures. Paluoja — H. Rist'i juures. Tapal — V. Gabriel'i juures. Raplas — A. Koldits'i juures. Haapsalus — I. Lasy juures, ja teistes linnades ja maal.

R...
M 734 (15. VII. 28)

Süda rõõmustab

igal jalgrattasõitjal

kuuldes neid nimesid:

WANDERER, SWIFT, DIAMANT, HOPPER

Võrratu vastupidavad, eriti kohased meie teedele, kerge käiguga, elegantse ilmeka välimusega ja odavad

Müük soodsatel järelmaksutingimustel!

Ainuesitaja

Lier & Rossbaum

Tallinn, Viru tän. 7.

Pärnu Linatööstuse A-S.

Pärnus, Rääma tänav nr. 38. Telefon 125.

Värvimise ja villa osakond: Tallinna, Posti tänav nr. 6. Telefon 124.

Linane riie, niidid ja lõngad, kalavõrgud, võrgulõngad ja nõõrid. Kõied.

Villa kraasimise, ketramise, riide ja lõnga värvimise vabrikud.

Meie vabrikute töö headus ülemaaliselt tuntud.

Pöörake meie vabrikute esitajate poole igas linnas ja rahvarikkamais kohtades.